چاپ سوم

ارمغان ازدواج

سید محمد طاهر مدرسی

ارمغان ۱

بسم الله الرحمن الرحیم

ارمغان ازدواج (ارمغان ۱)

نویسنده:

محمدطاهر مدرسی

ناشر چاپی:

ولایت

ناشر دیجیتالی:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

ارمغان ازدواج (ارمغان ۱)

مشخصات کتاب

سرشناسه : مدرسی، سیدمحمدطاهر، ۱۳۳۳ -

عنوان و نام پدیدآور : ارمغان ازدواج (ارمغان ۱) / محمدطاهر مدرسی.

مشخصات نشر : مشهد: ولایت، ۱۳۹۰.

مشخصات ظاهری : ۱۴۰ ص.

شابک : ۲۷۰۰۰ ریال : ۹۷۸-۹۶۴-۶۱۷۲-۲۷-۲

یادداشت : کتابنامه به صورت زیرنویس.

موضوع : زناشویی (اسلام)

موضوع : زناشویی (اسلام) -- احادیث

موضوع : زناشویی (اسلام) -- آداب و رسوم

رده بندی کنگره : BP۲۵۳/۲/م۳۵الف۴ ۱۳۹۰

رده بندی دیویی : ۲۹۷/۶۴۲

شماره کتابشناسی ملی : ۲۶۳۰۰۲۲

تلفن مؤلف: ۰۹۱۵۳۲۲۶۳۲۴ - تلفن دریافت کتاب: ۰۹۱۵۶۵۰۸۱۴۰

ص: ۱

اشاره

ص: ۲

ص: ۳

بسم الله الرحمن الرحیم

ارمغان ازدواج

«آن چه بایست دختران و پسران پیش از ازدواج تا زفاف بدانند.»

«جوانان ! کتاب حاضربه خواسته ها و نیازهای معقول شما پاسخ می دهد.»

ارمغان ۱

اهدا به ساحت قدس

پیامبر مصطفی صلی الله علیه و آله و سلم

و خدیجه کبری علیهاالسلام

، علی مرتضی علیه السلام

و فاطمه زهرا علیهاالسلام

و والدین و حق دارانم.

نویسنده: سیّدمحمّدطاهر مدرّسی

ص: ۴

در این کتاب می خوانید:

آثار چاپ شده نویسنده:

۱.خوشه های خورشید در سوریه.

۲.ارمغان ازدواج (ارمغان ۱) کتاب حاضر- چاپ دوّم

۳.دستور و وصیّت... چاپ سوم

۴.زمزم نور [دائرهالمعارف حرمین] چاپ دوّم

۵.دفترچه ازدواج (نکاح نامه رسمی) جالب ترین عقدنامه. چاپ ششم.

۶.گلواژه های معارف (۱)

فهرست کتاب را لطفاً یکبار بخوانید.

ص: ۵

ص: ۶

ص: ۷

ص: ۸

ص: ۹

ص: ۱۰

ص: ۱۱

ص: ۱۲

ألحَمدُ للهِ الَّذی خَلَقَ مِن کُلِّ شَیءٍ زَوجَینِ وَ جَعَلَ بَینَنا مَوَدَّهً وَ رَحمَهً وَ نَشکُرُهُ بِهِما لِأَنَّهُ جَعَلَهُما الحُسنَیینِ وَ الصَّلاهُ وَ السَّلامُ عَلی سَیِّدِ الکَونَینِ جَدِّ الحَسَنِ وَ الحُسَینِ وَ آلِهِ الطّاهِرین علیهم السلام أصغَرِ الثَقَلَینِ وَ لَعنَهُ اللهِ عَلی أعدائِهِم فِی الدّارَینِ.

پیشگفتار

خداونـد را حمـد و سـپاس می گویم که توفیق نوشـتن کتاب حاضـر را برایم عنایت فرمود تا رسالت خویش را در برابر جامعه بویژه نسـل جوان تـا حـدودی ایفـا کنم. از آن ذات پاک توفیق علم و عمل را برای خود، خانواده گرامی، بسـتگان عزیز و جامعه عالیقـدر خویش خواستارم.

زوجیت در گیاهان

سپـاس خـدای دانا و حکیمی را که در پهنه گیتی، درختان و گیاهان را به صورت زوج (نر و ماده) آفریـد تا تـداوم فوایـد آن ها در پرتو تـداوم بقای شان پایـدار و ثمربخش باشـد. «کَم أنبَتنا فیها مِن کُلِّ زَوجٍ کَریم» و افزون بر فواید مادی و معنوی گیاهان، خداوند در جلوه گاه طبیعی جهان نباتات، زینت و زیورهای بهجت انگیزی را در چهره باغستان ها و گلستان

ص: ۱۳

هایی که از نعمت زوجیت بهره مندند قرار داده است. «وَ أنبَتنا فِیها مِن کُلِّ زَوجٍ بَهیجٍ»

قابـل توجه و دقت فوق العـاده است که قرآن آن معجزه خالـده نـبی خـاتم صـلی الله علیه و آله و سـلم هزاران بـل میلیون هـا معجزه حیرت انگیزی را به ارمغـان آورده است که یکی از معجزات علمی آن بیـان زوجیت در عالم گیاهان است در حالی که بشـر در آن زمان نه تنها قادر به کشف آن نبود که حتی توان تصور آن را هم نداشت. تا پس از قرنها در اواسط قرن «۱۸ میلادی» «لینه» دانشمند گیاه شناس معروف (سوئدی) این واقعیت را کشف و اعلام داشت که زوجیت یک قانون عمومی در گیاهان می باشد.

آنگاه دانشـمندان معنی بیان رسای قرآن «... وَ مِن کُلِّ الثَّمَراتِ جَعَلَ فیها زَوجَینِ إثنَینِ» را تا حـدودی درک کردنـد و باورمنـدان به قرآن عظیم الشأن به آقای «لینه سوئـدی» بایست می گفتنـد: آنچه را که شـما کشف کرده اید قرآن عظیم الشأن پیش از صدها سال آن را در موارد گوناگون بیان داشتـه است، و اینک که اوج پیشـرفت علم، صـنعت، تکنیک، شرایط زمانی و شکوفایی دانش است، تازه مغز بشر کم و بیش توان درک و فهم برخی از راز و رمزهای قرآن را پیدا کرده است.

ص: ۱۴

«اَلقُرآنُ یُفَسِّرُهُ الزَّمانُ»

زوجیت در کائنات

و از این فراتر، آن که قرآن نه تنها زوجیت را برای جهان گیاهان ثابت کرده است که برای تمام پدیده ها و مخلوقات در کائنات به اثبات رسانده است. «وَ مِن کُلِّ شَیءٍ خَلَقنا زَوجَینِ لَعَلَّکُم تَذَکَّرُونَ» آن خالق حکیمی که به تمام هستی جامه وجود پوشانده است با حکمت و قدرت بی نهایتش همه را از نعمت زوجیت (که از اسرار بقا، ثبات و ثمر آفرینی است) برخوردار کرده است و بشر را به تذکر و تفکر در این رمز حیرت زا فراخوانده است. «لَعَلَّکُم تَذَکَّرُونَ) تا دقت کند که این زوجیت که به تعبیر دیگر همان نیروهای مثبت و منفی است،در جهان اثرآفرین خواهد بود و می توان حتی در جهان «اتم» زوجیت مثبت «پروتون» و منفی «الکترون» را از نظر علمی درک کرد.

پس چه زیبا و حیرت انگیز است که خدای حکیم، دانا و توانا زوجیت را در تمام اشیاء قرار داده است که خود از شگفتی های آفرینش است. «وَالَّذی خَلَقَ الاَزواجَ کُلَّها ... »

ص: ۱۵

آری تنها او آفریننده، تنها او سامان بخش و تداوم بخش حیات و تنها او با هدایات تکوینی شگفت آور برقرار کننده روابط زوجیت در کائنات است. «فَجَعَلَ مِنهُ الزَّوجَینِ الذَّکَرَ وَ الاُنثی»

حیرت انگیز است

قرآن کریم به عنوان یک معجزه علمی (در زمانی که از لابراتوارها و آزمایشگاه ها خبری نبود و علم و صنعت و تکنولوژی امروزی را حتی کسی تصور نمی کرد) زوجیت را برای عالم نباتات و فراتر از آن برای همه کائنات اعلام داشت که با دست توانمند ذات احدیت آفریده شده است و سپس در روند زندگی و بقای آن با هدایات ذات حق رهبری شده است. اندیشمندان زیست شناس زوجیت را در مذکر و مؤنثِ زنده جان ها، خاطر نشان کرده اند. کیهان شناسان عالم، زوجیت را در کرات دیگر (خورشید و ماه، ستارگان و کهکشان های حیرت آفرین و مخلوقات دیگر در آن کُرات) قلمداد کرده اند. فیلسوف های دنیا ماده و صورت، جوهر و عَرَض را به تحلیل گرفته اند. اندیشمندان هسته ای و اتم شناسان، زوجیت را در وجود مثبت و منفی موجود در هسته (اتم، الکترون و پروتون و ...) تفسیر، تحلیل و تطبیق کرده اند و ... .

امّا غافل از آن که هستی آفرین حکیم در پرتو دین کامل و حیات

ص: ۱۶

آفرین و کتاب جامع جهانی (قرآن عظیم الشأن) حقایقی را بیان داشته است که اندیشمندان و متفکّران جهان در برابر آن خود، دانش و بینش شان را فراموش کرده اند، که یکی از آن حقایق، زوجیت در کائنات است و بعید نیست که تمام آنچه را که اشاره شد در برداشته باشد و فراتر از آن را نیز، که حتی بشر توان تصوّر آن را نخواهد داشت، اما نباید فراموش کرد که حیرت انگیزترین زوجیت در هستی، زوجیت در انسان هاست و از ویژگی هایی بهره ور است که سایر کائنات لیاقت بهره مندی از آن ها را پیدا نکرده اند و گلواژه هایی را که خداوند در زوجیت انسانها شکوفا فرمود، آن گونه حیرت انگیز بوده که حتی فرشتگان را به تعجّب وا داشته است. در کتاب حاضر (ارمغان ازدواج) برخی از گلبرگ هایی از آن گلزار های نشاط انگیز و شکوفای زندگی را به نظاره خواهید نشست و در جلد دوم (ارمغان خانواده) و جلد سوم (ارمغان تربیت) برخی دیگر را. (إن شاء الله تعالی)

جلوهای ویژه در زوجیت بشر

با عنایت به این که حیوانات، نباتات و تمام کائنات از نعمت زوجیت بهره ورند، جلوه هایی در زوجیت بشر نمودار است که جز انسان از آن جلوها بهرهٔ نخواهد داشت.تا آن جایی که از آیات بارز خداوند، آفرینش زوج از نفس و جان خود انسان معرفی شده است. «و مِن آیاتِهِ

ص: ۱۷

اَن خَلَقَ لَکُم مِن اَنفُسِکُم اَزواجًا ...» و جلوه دیگر این است که بر خلاف سایر اشیاء، زوجیّت در بشر، مایه آرامش معرفی شده است. «لِتَسکُنُوا اِلَیها» و فراتر از آن جلوه حیرت آفرین مودّت و دوستی است که خداوند آن را در بین انسان ها، بالعموم در حد ضعیف تر و در بین زوجین بالخصوص و در حد قوی و جالب و ارزنده قرار داده است. « وَ جَعَلَ بَینَکُم مَوَدَّةً » و این مودّت است که سرفصل های حقوقی و وظایف متقابل را در بین زوجین پایه گذاری کرده، استحکام می بخشد. احترام متقابل، خدمات متقابل، حقوق متقابل که در برخی موارد به اساس نیازها است و در برخی موارد بر اساس خواسته ها. آنگاه در جلوه زیبای رحمت، زوجیت رونق دیگری به خود خواهد گرفت. «مَوَدَّةً وَّ رَحمَةً» که کاملاً جنبه عنایت و لطف خداوند را در بردارد و بشر باورمند را به اوج عظمت رهنمون است، و در جلوه جالب زوجیت و ویژه انسانیت است که خداوند زوجین را جامه زینت بخش یکدیگر قلمداد فرموده است. «هُنَّ لِباسٌ لَّکُم وَ اَنتُم لِباسٌ لَّهُنَّ»

ص: ۱۸

پس چه تعادل ارزنده که زوجین لباس، زینت، پوشش و رازدارِ هم و نیز پناهگاه یکدیگر در زندگی باشند.

آری زن و مرد از یک جوهرانـد و در دایره شـرع و تکالیف شـرعی مخاطب یکسان و حتی در نخستین جایگاه، یکسان بوده اند. «وَ قُلنـا یا آدَمُ اسـکُن اَنتَ وَ زَوجُکَ الجَنَّهَ وَ کُلا مِنها» و نیز هر دو دشـمنان یکسان و مشترک دارنـد. «فَقُلنا یا آدَمُ اِنَّ هـذَا عَـِدُوٌّ لَّکَ وَ لِزَوجِـکَ» و در ساختـار حکومت خانوادگی که توان جسـمی مردان بیشتر و قـدرت تعقّل آنان بر احساسات و عواطف شان چیره تر می باشـد، ریـاست حکومت کوچـک خـانواده به مردان سپرده می شود. «أَلرِّجـالُ قَوَّامُونَ عَلَی النِّسـاءِ...» زیرا زنـان ریحانه و گلهای زیبای طبیعت و مورد توجه هسـتند نه قهرمان های میادین کارزار و بدون تردید گلهای گلسـتان و باغسـتان، باغبانهای نیرومندی می خواهند و نیز مسئولیت های سنگین به عهده باغبان ها است که در این راه سرمایه گذاری می کنند. «وَ بِما اَنفَقُوا مِن اَموَالِهِم»

نتیجه: پس با یک دید دقیق رئالیستی می توان به این نتیجه رسید

ص: ۱۹

که ویژگی ها و جلوه هایی در زوجیت انسان ها با عنایات خداوند قرار داده شده است که سایر هستی از آن بی بهره و محروم اند و نیز به این نتیجه می توان دست یافت که در بین زن و مرد تفاوت های شگفت انگیزی را خداوند قرار داده است که محور بقاء، دوام و تکامل بشریت است و آن را نباید تبعیض فکر کرد بلکه آن را حکمت حیرت آفرینی دانست که تنها از آن طریق مکمل هم خواهند بود.

و بالأخره این نتیجه را نیزمی توان به دست آورد که زوجیت تکوینی مقدمه برای سامان بخشی زوجیت تشریعی است و نتیجه هر دو اثبات ضرورت و نیاز به ازدواج است و خواسته معقول انسان های عاقل تن دادن به ازدواج و سامان بخشیدن زندگی از راه ازدواج خواهد بود.

پس از دیدگاه عقل و شرع، ازدواج یک نیاز ارزنده، معقول، مشروع و خدا پسندانه است و سرپیچی از ازدواج، مبارزه ناسالم با هدایات تکوینی و تشریعی خداوند است.

کتابی را که در دست دارید (ارمغان ازدواج) تحفه ای است برای جوانان تا پیش از ازدواج و در گلواژه های تشکیل خانواده با مطالعه آن برترین و والاترین سیر و سلوک عملی را در این امر مقدّس بپیمایند، از خداوند توفیق عمل صالح را خواستارم. جلد دوم (ارمغان خانواده) و جلد

ص: ۲۰

سوم (ارمغان تربیت) تقدیم علاقه مندان خواهد شد. إن شاء الله و من الله التوفیق.

فصل اول: جایگاه ازدواج از دیدگاه اسلام

اشاره

در این فصل، ازدواج از نظر اسلام به استناد آیات و روایات ارزیابی کوتاهی شده است.

ازدواج آغاز تحول

یکی از مهم ترین تحول در زندگی انسان تشکیل خانواده و ازدواج است که از نظر عقل و منطق، از نظر اسلام و قرآن و از نظر سیره بشری بویژه سیره سعادت آفرین پیشوایان دین جایگاه ارزشمندی دارد تا آن جایی که به عنوان عبادت معرفی شده است؛ و خداوند حکیم در نظام پایدار آفرینش عنایت ویژه ای به آن داشته و آن را یکی از آیات حکیمانه خویش قلمداد فرموده است:

«وَ مِن آیاتِه أن خَلَقَ لَکُم مِن اَنفُسِکُم اَزواجاً لِّتَسکُنُوا اِلَیها وَ جَعَلَ بَینَکُم مَوَدَّهً وَّ رَحمَهً اِنَّ فی ذلِکَ لآیاتٍ لِّقَومٍ یَّتَفَکَّرُونَ»

« از آیات و نشانه های خداوند این است که او (خدا) همسرانی از جنس شما آفرید تا در کنار آنان آرامش یابید و در میان شما مودّت، محبّت و رحمت قرار داد واین برای متفکران و اندیشمندان نشانه هایی

ص: ۲۱

است» (برای خداشناسی، خودشناسی و وظیفه شناسی)

ازدواج نصف عبادت

*عن رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم :«مَن تَزَوَّجَ فَقَد اُعطِیَ نِصفَ العِبادَهِ»

پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم : «هرکه ازدواج کند، نصف عبادت به او داده خواهد شد»

ازدواج به فرمان خداوند و هدف عالی، خود عبادتی است ارزنده و زمینه ساز خیلی از عبادت های دیگر.

پس بایست قدر این نعمت را دانست و سپاس گزار خدای مهربان، مهرآفرین و نعمت بخش بود.

لطیفه

تازه دامادی با ساده دلی به همسرش گفت: بر اساس این حدیث نصف عبادت را به دست آورده ام می خواهم یک زن دیگر هم بگیرم که عبادت من کامل شود! عروس که خیلی حسّاس بود با شنیدن این حرف بی جا گویا آتش گرفت؛ گفت: جز این که این نصف را از دست خواهی داد. اولین ارمغانت به من این بود؟ جوان متوجه شد، گفت: نگران نباش من سرشار از قناعت هستم به همین نصف تا آخر عمر قناعت خواهم کرد.!!!

ص: ۲۲

ازدواج نجات از دام شیطان

جوانان تا زمانی که ازدواج نکنند شیطان برای شکار آنان دام های زیادی می گستراند، هنگامی که ازدواج کنند شیطان مأیوس می شود، و بسیاری از نقشه هایش، نقش بر آب خواهد شد.

* از پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم روایت شده است: «هر جوانی که در دوره جوانی خود ازدواج کند، شیطانش فریاد می کشد که: وای بر او، دِ ین خود را از (گزند) من حفظ کرد.»

لطیفه

یکی از جوان ها این حدیث را همواره کنار گوش مادرش زمزمه می کرد (زیرا از پدرش خجالت می کشید) اما مادرش ساکت بود، یک روز آن جوان با عصبانیت داد زد: به مردم این دوره و زمان حدیث پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم هم اثر نمی کند!!!

دام های شیطانی

اشاره

در این بخش لازم دیده شد که برای جوانان مجرد و انسان هایی که در اثر طغیان شهوت و قرار گرفتن در محیط ناسالم به حرام آلوده می شوند،برخی از دام های شیطانی به طور فشرده معرفی شود، که عبارتند از:

بی حجابی

اشاره

یکی ازدام های شیطانی که جوانان را شکار کرده و به بند می کشد،

ص: ۲۳

بی حجابی است.

بی حجابی زنان و دختران، افزون بر این که گناهی بزرگ و خیانتی آشکار است، زمینه ساز صدها فاجعه و جنایت درد آور نیز می شود؛ زیرا بی حجابی سرآغاز بی بند و باری، بی حیایی، فساد اخلاقی و لاـ اُبالی گری است. از دیدگاه اسلام زن تازمانی که حجاب را رعایت کند از ایمان و حیا بهره مند است و هرگاه حجاب و پوشش را از دست دهد، از ویژگی های حیا و ایمان هم بی بهره خواهد شد. از بارزترین نشانه حیای زن مسلمان حجاب اوست.

فاطمه زهرا علیهاالسلام در یک بیان رسا، برترین ویژگی زنان را به تصویر کشیده است.

* صدیقه طاهره علیهاالسلام فرموده است: «نیکوترین ویژگی زنان در آن است که نه آنان مردان را ببینند و نه مردان ایشان را.»

قرآن عظیم الشأن چه زیبا فرمان می دهد: « ای پیامبر! به زنان و دختران خود و زنان با ایمان بگو: «چادر های شان را بپوشند تا به عفت و پاکدامنی شناخته شوند و از اذیت و آزار و تعرّض (هوس رانان و افراد بی بند و بار) در امان باشند... »

[در این زمینه مقاله ای نوشته ام که در کتاب مقالات موجود است.]

ص: ۲۴

لباس نازک

گاهی در سخنرانی ها و مقالات و حتی برخی کتاب ها سخن از بد حجابی به میان می آید، اما آنانی که به بدحجابی یاد می شوند، در واقع بی حجاب اند؛ زیرا حجابی که مورد پذیرش عقل و شرع نباشد حجاب نیست.

مطابق شـریعت مقـدس اسـلام تمام بدن و موی زن (حتی یک تار مو) باید با حجاب مناسب پوشانده باشد (نه نازک و بدن نما) جز صورت به اندازه ای که در وضو شسته می شود وهردو دست تامچ.

* از پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله و سلم روایت شده است: «نابودی زنان امت من دردو چیز است:

۱- استفاده از زیورآلات طلا (و نمایش به نامحرمان)

۲-پوشیدن لباس های نازک وبدن نما.

مردان بی غیرت

جای تردید نیست که بی حجابی زن ها ریشه در بی ایمانی و بی غیرتی مردها دارد.

* از امیرمؤمنان علی علیه السلام روایت شده است: «خدا لعنت کند کسی را که غیرت ندارد»

ص: ۲۵

* و نیز از آن حضرت علیه السلام نقل شده است: «آیا حیا نمی کنید! و آیا تعصّب و غیرت ندارید؟! زنان شما به بازارها (اماکن عمومی) می روند و با مردها تماس می گیرند.»!!!

اختلاط زن ومرد

یکی دیگر از دام های شیطانی برای شکار نسل جوان بلکه همه مردم اختلاط زن و مرد در برخی از مجالس است که این فاجعه خانمان برانداز حتی در برخی از کشورهای اسلامی هم رایج شده است و نیز آلوده شدن به مشروب، الکل و بی بند و باری های فاجعه بار دیگر که مایه شرمساری برای افراد، خانواده ها و جامعه است و هر یک نسل جوان را سیل آسا به دام شیطانی گرفتار کرده است.

نگاه حرام

از دام های خطرناک دیگر شیطان، نگاه کردن به نامحرم است که

همانند تیری زهرآگین حیات معنوی و حیثیت انسان را نشانه می گیرد.

(نگاه شهوت آمیز به زنان، مردان، حیوانات، عکس ها، فیلم ها، و حتّی مجسمه ها حرام و خلاف شرع است. و از همین منظر است که چشم ها خود دام شیطان معرفی شده اند.)

* عن الإمام علی علیه السلام : «العُیونُ مَصائِدُ الشَّیطانِ.»

ص: ۲۶

- إمام علی علیه السلام : «چشم ها دام های شیطان اند.»

اسلام عزیز برای حفظ جامعه به زنان و مردان فرمان داده است که از نگاه های نامشروع چشم بپوشند تا این ویروس مرگبار صفحات با صفای دل های شان را ظلمانی و تاریک نکند.

* از امام صادق علیه السلام روایت شده است: «نگاه (به نامحرم) تیر مسمومی است از شیطان و چه بسیار نگاهی که حسرت و پشیمانی طولانی و دائمی را به دنبال دارد.»

* در روایتی از امام باقر و امام صادق علیهماالسلام آمده است: «هیچ کس از (عمل) زنا بی بهره نیست: زنای چشم نگاه کردن (به نامحرم) است، زنای دهان بوسیدن (حرام) است، زنای دست تماس با بدن نامحرم می باشد. (مثل دست دادن و...)»

آری این هاست دام های شیطانی که انسان را به ذلّت و زبونی مرگ باری گرفتار می سازند.

* از امیرالمؤمنین امام علی علیه السلام روایت شده است: «بسا عشق سوزان (مصیبت باری) که تنها از یک نگاه (به نامحرم) (زنای چشم) ایجاد می شود.»

ص: ۲۷

نتیجه

کوتاه سخن این که بی حجابی ها، چشم چرانی ها، شوخی های ناروا، پیامک های عاشقانه، رقص و سازها، اختلاط زن و مرد، استفاده از لباس های نازک، آرایش های زنان برای غیر شوهران شان، پوشیدن لباس های جنس مخالف (زن ها لباس مخصوص مردها و مردها لباس مخصوص زن ها)، عشق بازی های نا مشروع، دوست یابی های جاهلانه و... دام های شکاری شیطان اند که انسان را به اسارت بزرگ ترین دام ها (زنا، لواط و...) گرفتار می سازند.

زنا

از دیدگاه اسلام یکی از بزرگ ترین گناهان کبیره زنا است. زنا دام خطرناک شیطان و باعث رو سیاهی دنیا و آخرت و سرچشمه مفاسد اخلاقی است، امروزه بسیاری از میکروب ها، ویروس ها و مَرَض ها همانند ایدز، سفلیس، سوزاک و امراض مقاربتی دیگر بویژه ویروس خطرناک و کُشنده ایدز که بشریت را به پرتگاه سقوط و نابودی سوق داده و میلیون ها انسان را به کام مرگ کشانده است معلول زنا و لواط و مفاسد اخلاقی است، خداوند(جل جلاله) می فرماید:« وَ لا تَقرَبُوا الزِّنا إنَّهُ کانَ فاحِشَهً وَ ساءَ سَبیلاً»

ص: ۲۸

« و به زنا نزدیک نشوید که آن فحشا، معصیت، گناه نفرت انگیز و راه بد و خطرناکی است.»

* « و به فرموده پیامبر گرامی اسلام صلی الله علیه و آله و سلم زنا آبرو را می برد، مرگ را شتاب می بخشد، انسان را فقیر می کند و در آخرت حساب انسان را سخت می سازد، خشم و غضب خدا را می آورد و زنا کار تا ابد در جهنم می سوزد.» [نقل به معنی]

آن گونه که در این روایت و روایات دیگر آمده است بسیاری از گرفتاری ها و بلاها و بدبختی ها در اثر آلوده شدن به فساد های اخلاقی و فجایع جنسی است از قبیل: کوتاه شدن عمرها، فقر، امراض گوناگون، طوفان های وحشت زا، زمین لرزه های مرگبار، مرگ های ناگهانی و...

* عن رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم : «إذا کَثُرَ الزِّنا کَثُرَ مَوتُ الفَجأَهِ»

- پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم :«هرگاه زنا زیاد شود مرگ های ناگهانی افزایش یابد.»

* عن الإمام الصادق علیه السلام : «إذا فَشَا الزِّنا ظَهَرَتِ الزَّلازِلُ»

–إمام صادق علیه السلام : «هرگاه زنا شایع و زیاد شود زمین لرزه ها پدیدار گردند.»

خلاصه آن که زنا فاجعه شرم آوری است که مفاسد و آفات ذلّت

ص: ۲۹

بار آن مایه ننگ بشریت شده دنیا و آخرت انسان را بر باد می دهد.

لواط

اشاره

یکی از مهم ترین گناهـان کبیره عمـل زشت لواط است. از قرآن به دست می آیـد که قوم لوط اوّلین کسانی بودنـد که به آن فساد آلوده شدند و سرانجام، آن عمل شیطانی و فاجعه آفرین از بزرگ ترین عوامل هلاکت آنان گردید.

اسـلام از آن فسـاد خانمـان سوز جـداً جامعه را برحـذر داشـته است و حتّی نبی گرامی اسـلام صـلی الله علیه و آله و سـلم به شـدت احساس خطر از شیوع این ویروس خطرناک می کردند.

* عن رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم : «إنَّ أَخوَفَ ما أَخافُ عَلی اُمَّتِی مِن عَمَلِ قَومِ لُوطٍ»

- پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم : «بیش ترین چیزی که برای امّتم از آن می ترسم، عمل قوم لوط است.»

و آن حضـرت صلی الله علیه و آله و سلم برای جلوگیری جامعه از آلوده شدن به آن عمل زشت مجازات جدی برای فاعل و مفعول بیان فرموده اند.

* عنه صلی الله علیه و آله و سلم : «مَن وَجَدتُموهُ یَعمَلُ عَمَلَ قَومِ لوطٍ، فَاقتُلُوا الفاعِلَ وَ المَفعُولَ بِه»

ص: ۳۰

- آن حضـرت صلی الله علیه و آله و سلم : «اگر دیدید کسی عمل قوم لوط را می کند «فاعل و مفعول» (کننده و دهنده) را بکُشید.» (مجازات آن قتل و کشته شدن است.)

با تأسف و تأثر عمیق بایـد گفت که امروزه آن قـدر فاجعه بزرگ و گسترده شـده است که هم جنس گرائی و حتّی ازدواج رسـمی هم جنس گرایان در محافل سیاسـی- اجتماعی رسـماً مطرح می شود و حتی میمون صـفتان آن را قانونی اعلام داشته و ازدواج آنان را تبریک می گویند!!!

* در زشـتی آن عمـل شـیطانی همین بس که پیـامبر اسـلام صـلی الله علیه و آله و سـلم می فرمایـد: * « ... وقـتی مردی بـا مرد دیگر آمیزش کند، عرش پروردگار از انجام این عمل قبیح به لرزه می آید.»

مساحقه

نوع دیگر هم جنس گرایی تحت عنوان مسـاحقه است که عبـارت است از هم جنس گرایی زنـانه، که از نظر اسـلام یکی از مفاسـد اخلاـقی منفور و خطرناک است . مساحقه هماننـد لواط از اعمال قوم لوط بوده است و اوّلین زنانی که به آن فساد رو آوردنـد زنان قوم لوط بودند.

*عن الإمام الصادق علیه السلام :«أوَّلُ مَن عَمِلَ هذَا العَمَلَ قَومُ لُوطٍ...»

ص: ۳۱

- امام صادق علیه السلام : «نخستین کسانی [زنانی] که این عمل را مرتکب شدند، قوم لوط بودند؛ زیرا مردها به یک دیگر پرداختند و زنان بی مرد ماندند و در نتیجه آنان نیز همانند مردان شان، به یک دیگر رو آوردند.»

* امام صادق علیه السلام می فرماید: «...حَدُّهَا حَدُّ الزَّانِی... .»

- یعنی: «... حدّش حدّ زناکار است... .»

استمناء = خود ارضایی

اشاره

یکی دیگر از دام های شیطان و یکی از مفاسد خطرناک اخلاقی که بیشتر دامن گیر جوانان مجرّد می شود، عمل زشت استمناء و خود ارضایی است که از نظر اسلام حرام و گناه و دارای ضررهای زیادی است. در این باره [همانند زنا، لواط و...] روایات زیادی آمده است که به برخی اشاره می شود.

* عن النّبی صلی الله علیه و آله و سلم : «ناکِحُ الکَفِّ مَلعُونٌ.»

- پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم : «نکاح کننده با دست خود (کسی که با دست خود به قصد لذّت بردن و بیرون آوردن منی بازی کند و خود ارضایی نماید) ملعون است.»

سه گروه ملعون:

سه دسته از مردم کسانی هستند که مورد لعن خداوند، فرشتگان و

ص: ۳۲

انسان ها قرار گرفته اند.

* عن رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم :«اَلا ـ لَعنَهُ اللهِ وَ المَلائِکَهِ وَ النّاسِ أجمَعینَ عَلی مَن اِنتَقَصَ شَیئاً مِن حَقّی...وَ عَلی ناکِحِ البَهِیمَهِ، وَ عَلی ناکِحِ یدِهِ.»

- رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم : «هان! لعنت خدا و فرشتگان و مردم همگی بر کسی باد که چیزی از حق مرا پایمال سازد ... و بر کسی که با حیوان نزدیکی کند و بر کسی که استمنا و خود ارضایی نماید.»

* از امام صادق علیه السلام روایت شده است: «امیرالمؤمنین علی علیه السلام مردی را که با آلت خود بازی کرده بود (تازیانه) زد تا جایی که دستش قرمز و سرخ شد...»

عرق جنب از حرام

تعدادی از فقها عرق جنب از حرام را نجس دانسته و نماز خواندن با آن را جائز نمی دانند ومی فرمایند کسی که از حرام جنب شده است نباید با آب گرم غسل کنند. [این مسئله مهم را در کتب مراجع باید مطالعه کرد]

تذکر دلسوزانه

خواهران و برادران دین مدار و آبرومند بویژه دختران و پسرانی که هنوز ازدواج نکرده اند، با تمام توان باید بکوشند که ایمان، حیثیت، آبرو

ص: ۳۳

و عظمت خود و خانواده های شان را حفظ کنند و به این دام های وحشت زای شیطانی گرفتار نشوند و بدانند که دوست یابی های مدرسه، دانشگاه، کارگاه، بازار، اداره، فیلم، اینترنت، پیامک، تلفن و... نه تنها آبرو و حیثیت انسان که حتی جان انسان را با خطرات جبران ناپذیری مواجه می سازند.

بنابراین خاطر نشان می شود که اسلام برای نگهداری فرد و جامعه، نظم و امنیت عمومی مقرراتی را وضع کرده است تا جان، مال، شرف، حیثیت انسان ها و مقام والای انسانی را در سایه آن مقررات و فرامین حیات آفرین حفظ کند و مردم از نظر اجتماعی از امنیت کامل بهره مند باشند.

از این نظر است که فرمان هایی بیدار باش داده است:

*به نامحرمان و حتی به اندام آنان از پشت سر هم نباید نگاه کرد.

*به داخل خانه های مردم نظر نیاندازید و نیز بدون اجازه نباید وارد خانه کسی شد.

*زن و مرد نامحرم نباید با هم مزاح و شوخی کنند.

*نامحرمان نباید به هم دست بدهند یا نعوذُ بالله با هم روبوسی کنند.

*به عکس زنان نامحرمِ شناسا مطلقاً و به عکس زنان ناشناس هم نباید با نظر شهوت نگاه کرد.

ص: ۳۴

*با زنان نامحرم خلوت نکنید. [گرچه از بستگان شما باشند.]

*هرگاه دختر و پسری به شش سالگی رسید، بوسیدن و بغل کردن آن ها برای نامحرم مجاز نیست.

*به زنان نامحرم نباید گفت: «من تو را دوست دارم.»

*به زن شوهردار نباید گفت: «من می خواستم با تو ازدواج کنم.»

*از کلیه مظاهر فساد و عشق بازی مانند: پیامک، چت، اشاره، نامه نگاری های شبهه انگیز باید پرهیز کرد.

*جوانان عزیز بایست زمینه ازدواج سالم و مشروع را فراهم کننـد تا بتواننـد دیانت و حیثیت شان را بیمه کنند و به دام های شـیطانی اسیر نشوند.

جوانان و عقد موقت

عقد موقت مشروع و نجات بخش است، اما دارای شرایط مهم و قابل توجهی است که اگر شرایط مشروع ومعقول آن رعایت نشود، به هرزگی، شرمساری و سایر خطرها کشیده خواهد شد.

از مهم ترین شـرایط عقـد موقت اجازه پـدر (درباره عقد دختر باکره است در این باره بحثی خواهیم داشت) رضایت طرفین، رعایت شرایط، حفظ آبرو و حیثت، رعایت بهداشت درباره میکروب ها و ویروس ها و... است.

ص: ۳۵

نکته قابل توجه آن که مبادا جوانان و نوجوان با زنانی که سن و سال زیاد دارند ازدواج کنند (موقت یا دائم) که نوعی خودکشی و تباهی است.

عقد موقت آن گونه که در زمان پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله و سلم و خلیفه اول و چهار سال حکومت خلیفه دوم رواج داشت اگر چنان چه خلیفه دوم آن را حرام اعلام نمی کرد و مطابق دستور قرآن وپیامبروبه روش قانون مند ادامه پیدا می کرد نه تنها مشکلی ایجاد نمی شد که خیلی از مشکلات جامعه اسلامی به طور مشروع و معقول حل می شد. * و به فرموده امیرالمؤمنین علی علیه السلام : «اگر عمر بن خطاب متعه وعقد موقت را حرام اعلام نمی کرد احدی به عمل زنا آلوده نمی شد مگر انسان شقی و بدسیرت.»

امروزه که در غرب فساد اخلاقی غوغا می کند، قرار گزارش های موثق برخی از جوانان مسلمان به مُتعه و عقد موقت رو آورده اند تا دامن

شان را از آلوده شدن به مفاسد اخلاقی حفظ کنند.

احتلام

احتلام (محتلم شدن) عبارت است از خارج شدن منی در خواب انسان، این پدیده بیشتر برای پسران جوان و مجرّد دست می دهد که در

ص: ۳۶

حالت خواب جنب می شوند و مستحب است که پس از بیدار شدن، ادرار، سپس استبراء، آن گاه غسل جنابت کنند.

فواید احتلام

برخی از جوانـان نگران و ناراحت انـد که چرا در خواب محتلم می شونـد. بایست توجه داشت که احتلام متعادل فوایـد زیادی برای جسم وروان انسان بویژه برای کنترل شـهوت دارد؛ و حتی برای آرامش اعصاب مفیـد است و این خود یکی از عنایات خداوند برای بنـدگانش می باشـد. برخلاف استـمناء و خود ارضایی که ضـرر های زیادی به جسم و روان انسان دارد از قبیل: درد مفاصل، پوکی استخوان، ناراحتی اعصاب، خیره شدن چشم ها و...

اقسام احتلام

احتلام چهار گونه است که عبارت اند از:

۱-توانایی جسمی و قوت بدنی انسان و نیز وفور قوه باه که در این صورت احتلام مفید خواهد بود.

۲-گاهی احتلام از ضعف و ناتوانی و سستی کمر انسان است که باید به پزشک مراجعه و مداوا کرد.

۳-برای برخی از جوانـان دیـدن مظـاهر شـهوت انگیز از قبیـل فیلم هـا، عکس هـا، سـریال های عاشـقانه، خوانـدن مقالات و مطالب شهوانی، تلقین وتخیُّل برنامه های جنسی و... بویژه

ص: ۳۷

قبل از خوابیدن، پُربودن معده، جمع شدن ادرار در مثانه، نامنظم شدن خواب، نگرانی و... موجب احتلام زیاد می شود که نیاز به کنترل و مواظبت دارد.

۴-یکی از علل و عوامل احتلام زیاد، بهره گیری بیشتر از خوراکی هایی است که موجب افزایش قوه باه می شوند؛ همانند: پیاز خام، تخم مرغ، اسانس گل سرخ، مرزه، گوشت، ریحان، هل، سنبل، انگور، خرما و ... [منظور افراط و زیاده روی است و نباید آن ها را ترک کرد و با ورزش مناسب نیز می توان اعتدال را بوجود آورد.]

پیش زمینه های اعتدال در احتلام

افرادی که گرم مزاج هستند و زیاد محتلم می شوند می توانند از زیادی احتلام بکاهند که به برخی از پیش زمینه های آن اشاره می شود:

۱-نکاتی که در شماره سوم و چهارم اقسام احتلام بیان شد را همواره در نظر بگیرند و خودشان را کنترل کنند.

۲-ورزش های مناسب و منظم را در برنامه های زندگی شان داشته باشند که بدون تردید بسیاری از مشکلات جسمی و روانی انسان با ورزش حل خواهد شد. بایست توجه داشت که کار، بهترین ورزش و دارای پاداش فراوانی است و اعتدال را تأمین می کند.

ص: ۳۸

۳-با روزه گرفتن می توان طغیان شهوت را کاهش داد [افزون بر روزه های واجب و برخی از روزه های مستحب مثل روزه های دوشنبه و پنج شنبه و...]

۴-پیش از خوابیدن، ادرار و با آب سرد استنجا کنند.

۵-با خواندن قرآن، نماز، کتاب های سودمند و دعا توجه خود را به معنویت بیشتر نمایند.

۶-در حدّ متوسط از خوراکی هایی که قوه باه را کاهش می دهند استفاده نمایند مثل: آبلیمو، گل نیلوفر، گل های ماده رازُک و... [از خوردن کافور و امثال آن باید پرهیز کرد زیرا خطرات جبران ناپذیری خواهد داشت.]

۷-از پرخوری بایست خودداری کرد.

نکته قابل توجه این که از افراط و تفریط بپرهیزند و در تمام موارد، اعتدال و میانه روی را رعایت کنند.

و فشرده سخن اینکه با ازدواج مشروع می توان از دام های شیطانی رهایی یافت وارزش های دینی و معنوی را در پرتو دستورات دین مقدس اسلام بدست آورد و به عبادت خود در سایه ازدواج کیفیت والایی بخشید آن گونه که در فرهنگ اسلام مطرح شده است.

عبادت شخص متأهل

از نظر اسلام کسانی که ازدواج می کنند عبادت و نیایش و حتی

ص: ۳۹

خواب آنان از ارزش ویژه ای برخوردار خواهد بود.

* عَنِ الإمامِ الصّادِقِ علیه السلام : «رَکعَتانِ یصَلِّیها مُتَزَوِّجٌ اَفضَلُ مِن سَبعِینَ رَکعَهً یُصَلِّیها غَیرُ مُتَزَوِّجٍ»

- امـام صـادق علیه السـلام : «دو رکعت نمازی که انسان ازدواج کرده می خوانـد، برتر از هفتاد رکعت نمازی است که فرد مجرّد و بی همسر بخواند» [البته باشرایط مشروع و ویژگی های کیفی آن]

لطیفه

تازه دامادی به دوستان مجرد خود می گفت: اگر می خواهید نمازهای شما مثل نماز من پر بار شود، هرچه زودتر ازدواج کنید.

رابطه ازدواج و اقتصاد

برخی از انسـان هـا که دچـار فقر و تنـگ دستی هسـتند از ازدواج کردن شـانه خـالی می کننـد [به خصوص بـا این عادات و رسوم خرافی و مصـرف هـای غیر مشـروع و دور از منطق که بر برخی از جوامع و خانواده های بی فرهنگ حاکم شـده است ...] اما اسـلام عزیز این مشـکل را حـل کرده است که ازدواج را مایه خیر و برکت دانسـته و انسان را متوجه رازق حقیقی نموده است آن گونه که قرآن به صراحت می گوید: «آنانی را که بی همسرند و غلامان و کنیزان شایسته ی تان را همسر بدهید،

ص: ۴۰

(اِن یکُونُوا فُقَراءَ یُغنِهِمُ اللهُ مِن فَضلِهِ ...(اگر آنان فقیر و تهی دست باشند، خداوند از فضل و کرم خود آنان را بی نیاز خواهد کرد و خداوند گشایش دهنده داناست»

* و نیز پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله و سلم می فرماید: «زن بگیرید زیرا که ازدواج کردن روزی شما را بیشتر می کند»

جای تردید نیست که خداوند برای هر فردی رزقی مقرّر فرموده است، حتی اگر زندگی اش گسترده تر شود، عنایات خدا هم به او بیشتر خواهد شد.

لطیفه

زوج جوانی در دوران نامزدی از دوپُرس غذا استفاده می کردند اما بعد از عروسی در اولین گردش که بیرون رفتند جوان تازه داماد، چهارپُرس غذا سفارش داد، همسرش گفت: یعنی چه؟ یک باره دست و دل باز شدی! گفت: عزیزم، اسلام گفته است که با ازدواج رزق و روزی انسان زیاد می شود، پس چرا خرج نکنیم؟همسرش گفت: آری، اما پس از کار و تلاش و برنامه ریزی، وپرهیز از اسراف و تبذیر.

بی همسر زیستن

برخی از مردم به دلائل بی اساس، تلقین های ناروا و توجیهات غلط

ص: ۴۱

از ازدواج سـرباز می زننـد، غافل از آن که این انـدیشه از نظر اسـلام سـخت خطرناک است و مورد نکوهش قرار گرفته است. چنان چه از پیامبر گرامی اسلام صلی الله علیه و آله و سلم روایت شده است:

* عَن النَّبی صلی الله علیه و آله و سلم : «شِرارُ مَوتاکُمُ العُزّابُ »

- پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم : «بدترین و شرورترین مردگان شما عزبها (و بی همسران) هستند. »

* عنه صلی الله علیه و آله و سلم : «رُذّالُ مَوتاکُمُ العُزّابُ»

آن حضرت صلی الله علیه و آله و سلم : «مردگان پست و فرومایه شما عزبها (و بی همسران) می باشند. »

کنون اکثریت بدبختی ها، بی بند و باری ها و ناامنی های اجتماعی بویژه در غرب از ناحیه جوانان و نوجوانان مجرّد و بی همسر می باشـد. و نیز جوانان بی همسـر در زنـدگی خویش سـردرگم و از لذّت های مشـروع که نیاز های فطری شان است بی بهره اند، بقول شاعر:

درمانده و زار، مرد بی زن مبهوت و فگار، مرد بی زن

بی بهره ز لذت جوانی پاییز و بهار مرد بی زن

ازدواج مشروع، معقول و به موقع، سپری است نجات بخش از شعله

ص: ۴۲

های سوزان فساد اخلاقی، لغزش ها و انحراف های ذلّت بار و کشنده.

بی همسر زیستن یک فاجعه و یک بدعت خطرناک کلیسا است و نباید مسلمانان اسیر این اندیشه شیطانی شوند مسئولیت بیان این حقیقت و امر مهم متوجه علما، اساتید، پرچمداران جامعه، پدران، مادران، و خود جوانان خواهد بود، که افزون بر روشنگری بایست گام های عملی و سرنوشت سازی را بردارند.

لطیفه

جوانی که شب گذشته نامزد شده بود تا دوستانش به او تبریک گفتند. گفت: من از امروز در صف خوبان قرار گرفتم، دوستانش خندیدند، گفتند: از حلقه طلای شما پیدا است !!! (استعمال طلا بر مردها حرام است. و برعلاوه گناه، نماز را نیز باطل می کند.)

مسئولیت والدین

از دیدگاه اسلام ازدواج، مستحب مؤکد و در برخی موارد واجب است که بعداً اشاره خواهد شد، اما مسئولیت ازدواج جوانان تا حدود زیادی متوجه پدران و مادران خواهد بود (درباره ازدواج فرزندان بویژه دختران) برخی از پدران و خانواده ها، بی تفاوت اند و متوجه مسئولیت سنگین شان نیستند، درحالی که اگر مشکلی ایجاد شود از نظر شرعی و نیز از نظر حیثیتی مسئولیت آن متوجه پدر، مادر و خانواده خواهد بود و حتی پدر شریک جرم فرزندش می باشد.

ص: ۴۳

* در روایتی از پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله و سلم آمده است: «کسی که فرزندش به حد رشد برسد و امکانات ازدواجش ممکن باشد- فَلَم یُزَوِّجهُ فَاَحدَثَ فَالِاثمُ بَینَهُما- و اقدام به ازواجش نکند، سپس فرزند مرتکب گناهی شود، این گناه برهر دو نوشته می شود» [هر دو در جرم آن شریک خواهند بود.]

ازدواج واجب

از منظر فرهنگ حیات بخش اسلام ازدواج نسبت به برخی از دختران و پسران واجب می شود که مواردی در شریعت وجود دارد و یکی از مهمترین موارد آن در جایی است که اگر انسان ازدواج نکند به حرام گرفتار می شود که در آن صورت ازدواج واجب می شود، در این باره همه فقها اتفاق نظر دارند.

لطیفه

روزی جوانی به والدین خود گفت: شما چگونه از مجتهد تقلید

دارید که به گفته او عمل نمی کنید، گفتند: به کدام مسئله عمل نکرده ایم؟ گفت: در مسئله ازدواج واجب؛ ببخشید درباره شخص شما نیست، شما کار خودتان را کرده اید، درباره فرزندان تان !!!

فصل دوم: ارزیابی و گزینش همسر

اشاره

در این فصل درباره تحقیق، مشاوره، گزینش همسر و ... مطالبی با

ص: ۴۴

رعایت اختصار بیان می شود.

تحقیق و شناخت

از حق مسلّم هر دختر و پسری است که افراد مورد نظرشان را زیر ذرّه بین تحقیق قرار داده و آنان را بشناسند، و شناخت همسر بایست از نظر تدین، تقوی، صداقت، امانت، دانش، اخلاق و وضعیت زندگی باشد و چه بسا جوانانی که توجه به زیبایی سر و صورت، مدل کفش و لباس، پول، خانه و ماشین همسر دارند و به فراتر از آن توجه ندارند که گاهی به مصیبت های ناگواری گرفتار می شوند، امّا اسلام که دین جامعی است تنها به معیارهای ارزشی عنایت دارد نه به معیار های عادی، سلیقه ای و شهوانی.آن گونه که در روایات مطرح شده است.

* از پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم روایت شده است: «با زن به خاطر چهار چیز ازدواج می شود: مال و ثروتش، زیبائیش، دینداریش و نسب و خانواده اش و تو با زنان متدین ازدواج کن.»

ارزیابی پزشکی

یکی از مهمترین برنامه های تحقیقی این است که انسان به پزشک مراجعه کند تا گروه خونی زوجین مورد ارزیابی قرار بگیرد و از این نظر مشکلی وجود نداشته باشد و نیز باید تحقیق کند که همسر به مرض هایی

ص: ۴۵

بد عنوان (خوره، پیسی) مبتلا نباشد و همچنان به امراض لاعلاج، صعب العلاج و مُزمن همانند سرطان، سل، ایدز و ... گرفتار نباشد.

در این باره توجه بیشتر لازم است که طرفین باید بااحتیاط و ظرافت عمل کنند تا بهتر از مواهب الهی بهره ببرند و فرزندان سالم به بار آورند.

آخرین تحقیق

تحقیق و ارزیابی همسر روش های مختلفی دارد ویکی از روش ها این است که انسان بسیار آرام و بدون حسّاسیت با طرح سؤال های عادی از خود شخص مورد نظر تحقیق کند و به نتیجه برسد به خصوص آن که بهره ای از روان شناسی داشته باشد. این ارزیابی، ارزیابی هوش، اندیشه، مدیریت، دانش و بینش است.

مشاوره

مناسب است که پیش از گزینش همسر با افراد خردمند، صادق، امین، اهل خبره، کاردان و با تجربه مشورت کرده، سپس تصمیم بگیرد.

استخاره

در امر ازدواج استخاره کردن با قرآن عظیم الشأن، با تسبیح و امثال آن مورد قبول نیست اما استخاره به معنی دعا کردن و طلب خیر از ذات احدیّت که راهی است به سوی توکّل به خداوند، ارزنده، خداپسند، مورد تأیید شریعت و کارگشا است که روش آن در کتب دعا وآداب آمده است.

ص: ۴۶

درباره تحقیق و گزینش همسر روایات فراوانی موجود است که به ذکر یک روایت اکتفا می شود.

* عن رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم : «اِنَّمَا النِّكاحُ رِقٌّ، ...»

- از پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم : «ازدواج طوق بندگی است، بنابراین، هرکس از شما دختر خود را شوهر دهد او را به بندگی داده است، پس هریک از شما باید بنگرد که دختر خود را به بندگی چه کسی می دهد.»

در این روایت هم مسئله ارزیابی همسر مطرح شده است و هم نظر پدر و مادر که از تجربه ها و شناخت مناسب برخوردار می باشند.

لطیفه

پدری به دخترش گفت: من شما را به فلان جوان نامزد می کنم، دخترش گفت: دلیل انتخاب شما چیست؟ گفت: عموی آن جوان یکی از مقام های مهم دولتی است و دایی او سرمایه دار مشهوری است، دخترش گفت: پس این جوان تنها چیزی که دارد وسیله فخرفروشی است. عذرم را بپذیرید.

گزینش

درباره گزینش همسر عده ای به این باورند که تنها پسران حق گزینش دارند تا دختران خوب و مناسب را انتخاب کنند اما از نظر عقل

ص: ۴۷

و دین، گزینش طرفینی است چون زندگی مشترک بین زوجین است. اسلام شرایط ویژه ای را برای انتخاب همسر بیان کرده است. بنابراین هرکدام از زوجین حق دارند ارزیابی کرده، پس از شناخت تصمیم بگیرند. و باید توجه داشت که از مهم ترین مسائل رعایت سن و سال است، که به هیچ عنوان زن از شوهر بزرگ تر نباشد و با دید دقیق منطقی حداقل مرد شش سال از زن بزرگ تر بایست باشد چون تفاوت تکلیف شرعی شش سال است و نیز زن جوان نبایدباپیرمردازدواج کند.

گزینش زن

از دیدگاه اسلام مردان حق دارند که همسران شایسته گزینش کنند. مثلاً، از خاندان اصیل، فرهنگی، متدین و خوشنام باشد و خود دارای ایمان، تقوی، خرد، صداقت، امانت، اخلاق نیک، علم و دانش و... باشد در این باره روایات فراوانی از پیشوایان دین رسیده است . و حتّی یکی از حقوق مسلّم فرزندان بر پدران شان این است که مادرِ خوب برای آنان انتخاب نمایند زیرا مادر است که نقش مهم و برجسته در تربیت فرزندان دارد.

* از امام صادق علیه السلام نقل شده است: «فرزند سه حق برگردن پدرش دارد: (اِختِیارُهُ لِوَالِدَتِهِ ...) مادر خوب و شایسته ی برایش انتخاب کند، نام نیکویی برایش بگذارد و در تربیت او بسیار سعی و

ص: ۴۸

کوشش کند»

* از امام باقر علیه السلام روایت شده است که مردی در امر ازدواج از پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم کسب تکلیف کرد: «فَقالَ: نَعَم أنکِح، وَ عَلَیکَ بِذَواتِ الدِّینِ تَرِبَت یدَاکَ»

- حضرت صلی الله علیه و آله و سلم فرمود: آری ازدواج کن و برتو باد به زنان دین مدار خداوند به تو خیر و خوبی عنایت کند»

*عَنهُ صلی الله علیه و آله و سلم : «لایُختَارُ حُسنُ وَجهِ المَرأَهِ عَلی حُسنِ دِینِها»

آن حضرت صلی الله علیه و آله و سلم : «نباید زیبائی صورت زن را بر زیبایی دین داری او برگزید. [معیار تدین و تقوی است]

پرتگاه فساد اخلاقی

یکی از مواردی که اسلام روی آن توجه عمیق داشته است این است که با افراد زناکار و کسانی که به فساد اخلاقی آلوده هستند نباید ازدواج کرد. که هم برای تشکیل خانواده شایستگی ندارد و هم این عمل زشت و فاجعه بار بر فرزندان اثرناروا می گذارد.

*درروایتی از امام صادق علیه السلام آمده است: «با زن آلوده به زنا

ص: ۴۹

ازدواج نکنید زیرا این زن آمادگی این کار زشت را به فرزندانش منتقل می کند»

زنا عمل شنیعی است که انسانهای بی غیرت به آن رو می آورند. کسانی که از غیرت بهره ای دارند هرگز به این عمل زشت آلوده نمی شوند و با کسانی هم که آلوده به زنا هستند نه تنها ازدواج نمی کنند که همنشین هم نخواهند شد.

* عن أمیرالمؤمنین علی علیه السلام : «مَازَنی غَیُّورٌ قَطُّ»

- أمیرمؤمنان علی علیه السلام : «غیرتمند هرگز زنا نمی کند.»

لطیفه

جوانی بی تجربه و سطحی نگر، دلباخته دختری شد. به والدینش گفت: فلان دختر را برایم خواستگاری کنید. والدینش گفتند:آن خانواده خوشنام نبوده و آن دختر نیز از نظر تدین و اخلاق مورد تأیید نمی باشد. جوان با ناراحتی گفت: یک خنده و ناز آن دختر، صد دختر را ارزش دارد. زن که کرشمه و ناز ندارد، و غذای که پیاز ندارد لذت ندارد !!!.

گزینش زن خردمند

پس روشن شد که اولین معیار در انتخاب و گزینش دین مداری و تقوی زن است و دومین معیار عقل و خرد است که نقش به سزای در

ص: ۵۰

زندگی و سعادت انسان دارد. پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم در این باره سفارش های جدی دارد.

* عَن رَسُولِ الله صلی الله علیه و آله و سلم : «ا یّاکُم وَ تَزَوُّجَ الحَمقَاءِ، فَإِنَّ صُحبَتَها بَلاءٌ وَ وَلَدَها ضِیاعٌ»

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم : «از ازدواج با زنان احمق و بی خرد بپرهیزید؛ زیرا همنشینی و زندگی با او مصیبت و گرفتاری است و فرزندانش ضایع و تباه خواهند بود.»

لطیفه

روزی مردی به همسرش گفت: پدرم به من می گفت: با آدم های احمق دوستی نکن که احمق خواهی شد. زن گفت: چرا حرف پدرت راگوش نکردی؟ مرد گفت: برای این که تو به خانه پدرت را بیشتر از این ترشیده نشوی.

خانواده شایسته

یکی از مهمترین معایر و ضوابط گزینش همسر این است که از خاندان خوب و اصیل و پاک باشد. آداب دینی، سنن سالم و مذهبی و سجایای اخلاقی در آن خانواده موج بزند تا فرزندان سرافراز از آن زن تحویل جامعه گردد.

ص: ۵۱

* عَن النَّبی صلی الله علیه و آله و سلم : «تَزَوَّجُوا فِی الحِجزِ الصَّالِح، فَاِنَّ العِرقَ دَسّاسٌ»

– از پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم : «با خانواده شایسته وصلت کنید، زیرا خون (و ژن) اثر جدی دارد.»

نقش دایی و خاله

از نظر روان شناسی ثابت شده است که فرزندان در اغلب موارد (چه از نظر قیافه و چه از نظر فکر، اندیشه، غرایز و ...) شبیه دایی ها و خاله های شان می آیند. اسلام نیز این مطلب را به صراحت بیان فرموده است.

* عَن النَّبی صلی الله علیه و آله و سلم : «تَخَیَّرُوا لِنُطَفِکُم، فَاِنَّ النِّساءَ یلِدنَ أَشباهَ اِخوانِهِنَّ واَخَواتِهِنَّ»

پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم : «برای نطفه ها (نسل ها) ی خود خوب گزینش کنید؛ زیرا زنان فرزندانی همانند برادران و خواهران خود به دنیا می آورند.»

و افزون بر آن اخلاق و روش هایی را که مادر از خانواده اش به ارث برده است برای فرزندان خویش به میراث خواهد گذاشت.

لطیفه

مردی به دوست خود گفت: شما هم درس خواندید و هم برنامه

ص: ۵۲

های خوبی داریـد اما پسـران شـما نه درس خواندنـد و نه کار می کننـد. آهی کشـید و گفت: با من مقایسه نکنیـد با دایی های شان مقایسه کنید که کپی برابر اصل است!!!

گزینش شوهر سالم

شایسته و بایسته است که دختران برای گزینش شوهر، با دقت و تدبیر عمل کنند و ضوابط مشروع و عاقلانه را در انتخاب شوهر در نظر بگیرنـد و در انتخـاب شـان فریب بـاغ، خانه، ماشـین، پول، سـر و وضع ظاهری شان را نخورنـد، بلکه گزینش ایشان با معیارهای دینی، فرهنگی، اخلاقی و انسانی باید باشد.

حسـین بشـار می گویـد: بـه حضـرت ابی الحسـن علیـه السـلام نـامه نوشـتم و سؤال کردم: کـه مـن خویشاونـدی دارم و از دختـرم خواستگاری کرده است، اما بداخلاق است، * حضرت فرمود: «لاتُزَوِّجهُ اِن کانَ سَیِّئَ الخُلقِ» «اگر بداخلاق است به او زن نده.»

لطیفه

کسـی از بد اخلاقی داماد خود شـکایت کرد. گفتند: چرا تحقیق نکردی؟ گفت: به سـجده و صـلوات، مدرک دکتری و سـر به زیر بودنش فریب خوردم!!!

ص: ۵۳

از نظر اعتقادی درباره خانواده شوهر،* امام صادق علیه السلام می فرماید: «از خانواده ی که (در حقانیت شما) شک و تردید دارند زن بگیرید، (وَ لا تُزَوِّجُوهُم ...) اما به آنان زن ندهید؛ زیرا زن تربیت و خلق و خوی مرد را به خود می گیرد و مرد او را تحت تأثیر دین خود قرار می دهد»

مسائل دینی، مذهبی، اعتقادی از مسایل عمده است که در انتخاب شوهر جدا قابل توجه است.

لذا دختران دین مدار را به شوهران منحرف، التقاطی، گمراه، بی بند و بار، ولگرد، بیکاره، معتاد و لاأُبالی نبایدداد که ظلمی است آشکارو خطرناک .

زنان بد بختی که شوهران معتاد و فاسد دارند حیات شان برباد و زندگی شان جهنم سوزان است که همواره ازغم ودرد می سوزند و شکایت دارند و حتی نمی توانند با طلاق از شر شوهران جهنمی شان نجات پیدا کنند. (پناه به خداوند)

لطیفه

از زنی سؤال کردند: چرا با آدم معتاد و بی کاره ازدواج کردی؟ گفت: هر وقت به من تماس می گرفت می گفت: از دو چشمم تو را

ص: ۵۴

بیشتر دوست دارم و می خواهم تا آخر عمر چاکرت باشم من نفهمیده بودم که با اعتیاد عمر او و همه چیزش به پایان رسیده است و همین اظهار دوستی او به من، آخرین دام بوده است. (افسوس، افسوس، افسوس.)

شوهران شراب خوار

اسلام برای نجات زنان مسلمان و برای محافظت جامعه اسلامی از بدبختی و تیره روزی فرمان قاطع صادر کرده است که دختران تان را به شراب خوار ندهید. در این باره روایات فراوانی از پیامبر گرامی اسلام صلی الله علیه و آله و سلم و ائمه طاهرین علیهم السلام نقل شده است.

* عَن الِامامِ الرِّضا علیه السلام «ایّاکَ اَن تُزَوِّجَ شارِبَ الخَمرِ فَاِن زَوَّجتَهُ فَکَاَنَّما قُدتَ اِلَی الزِّنا»

امام رضا علیه السلام : «از زن دادن به شراب خوار بپرهیزید، که اگر به

آنان زن بدهی چنان است که دلال زنا شده باشی.»

متأسفانه امروز در جهان، شراب و الکل به عنوان یک فاجعه خطرناک دامن گیر انسان ها حتی مسلمانان شده است، و جای تردید نیست که شراب و الکل سرمنشأ تمام مفاسد است و اسلام عزیز حتی نشستن بر سر سفره (و میزی) که در آن شراب باشد حرام و فساد انگیز قلمداد کرده است، چه رسد از استفاده کردن از آن.

ص: ۵۵

* در روایتی از امام محمد باقر علیه السلام آمده است: «خداوند برای بدی ها قفل هایی قرار داده است، شراب و میگساری کلید آن پستی ها و ناپاکی ها است ...»

لطیفه

مردی به همسرش گفت: وضع جامعه خطرناک شده است برخی از جوانان شراب می خورند. زن گفت: جناب عالی هم از شراب استفاده می کنید. مرد باناراحتی گفت: من؟ این چه حرفی است که از تو می شنوم اگر مرا در آتش هم بسوزانند به این فسادها آلوده نخواهم شد. زن با خون سردی گفت: شراب دیگران، حرام، نجس و مست کننده است اما شراب تو حلال و پاک است و تو را از شعله های سوزان آتش مستی نجات می دهد. مرد با تعجب گفت: آن کدام شراب است؟ زن گفت: کسی که در

کنارت قرار دارد (من) !!!

سه گروه خطرناک

افراد و گروههای نامطلوب فراوانند که نباید انسان فرزندان شان را اسیر آنان بسازند که از باب نمونه این سه گروه و دسته اند که امام صادق علیه السلام چهرهای شوم آنان را معرفی فرموده است:

* عَن الإمامِ الصَّادِق علیه السلام : «مُد مِنُ الزِّنا وَ السَّرَقِ وَ الشَّرابِ

ص: ۵۶

کَعابِدِ وَثَنٍ»

– امام صادق علیه السلام : «کسی که کارش زنا، دزدی یا میگساری باشد همچون بت پرست خواهد بود.»

خانواده ها باید توجه داشته باشند که به چنین انسان هایی زن ندهند و فرزندان شان را بدبخت نکنند.

از نظر اسلام ازدواج مؤمنان با مشرکان و بت پرستان و کسانی که غرق در لجنزار فساد اخلاقی هستند ممنوع و ناروا است.

سه روش در گزینش همسر

در بین جامعه درباره انتخاب همسر سه روش وجود دارد:

۱ پدر و مادر برای فرزندان شان به سلیقه خودشان همسر انتخاب می کنند، و به نظر فرزندان شان توجه ندارند.

۲– فرزندان برای شان همسر انتخاب می کنند و توجه به نظر والدین ندارند و می گویند ما برای مان شریک زندگی انتخاب می کنیم، دیگران نباید برای ما تصمیم بگیرند، حتی پدر و مادر!!!

۳ فرزندان با مشورت و نظر والدین و برخی از بستگان و روحانیون آگاه و باتجربه برای خود همسر و شریک زندگی گزینش می کنند.

با ارزیابی دقیق می توان قضاوت کرد که روش اوّل و دوّم از نظر

ص: ۵۷

عقل و منطق و نیز از دیدگاه اسلام و از نظر روان شناختی، مردود و غیرقابل قبول است، به ویژه روش اول که در روستاها و زندگی قبیله ای معمول است و متأسفانه برخی با گرفتن پول یا با ملاحظات سیاسی و گاهی برای رفع نزاع ها و وجه المصالحه قتل ها و تجارت ها به ازدواج های اجباری رو می آورند که در اکثر موارد دختر و پسر قبول ندارند و نیز از نظر اسلام این گونه ازدواج ها حرام و سخت خطرناک است.

مرحوم بهلول گنابادی در این باره چنین فرموده است:

شوهر نشناسد زن، زن بی خبر از شوهر

بندند نکاحش را جَبراً پدر و مادر

این گونه نکاحی نیست فرموده پیغمبر صلی الله علیه و آله و سلم

بیزار از این کار است، گرصاحب عرفانی

لطیفه

مردی به فرزندش با افتخار گفت: دختر فلان آقا را برای شما گرفتیم. فرزندش گفت: بنای عقلا بر این است که هر کس برای خود بگیرد، او را شما برای خود گرفته اید نه برای من.

اما روش سوم روشی است معقول و مشروع با توجه به این که نقش اصلی و محوری را باید پسر و دختر داشته باشند و سایر بستگان از تجربه های معقول و از شناخت که از خانواده ها یا افراد دارند به عنوان مشاورین دلسوز و راهنمایان سالم و امین آنان را راهنمایی کنند تا تصامیم به طور

ص: ۵۸

دقیق و با مشورت اتخاذ شود.

برترین گواه تاریخی

درباره این که در گزینش همسر تصمیم اصلی منوط به دختر و پسر است افزون بر روایات، سیره پیشوایان دین برترین سند است. در تاریخ آمده است آنگاهی که امیرالمؤمنین علی علیه السلام از پیامبر گرامی اسلام صلی الله علیه و آله و سلم حضرت فاطمه زهرا علیهاالسلام را خواستگاری کرد، آن حضرت فرمود: تا کنون چند نفر دیگر نیز به خواستگاری آمده اند اما زهرا علیهاالسلام به علامت نارضایتی چهره خود را برگردانده است.اکنون خواستگاری تو را مطرح می کنم.

پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم به حجره زهرا علیهاالسلام رفت و پیشنهاد حضرت علی علیه السلام را با تفصیل برای دخترش بیان فرمود و نظر حضرت زهرا علیهاالسلام را خواست. حضرت فاطمه علیهاالسلام که الگوی حیا و ادب بود، در برابر این پیشنهاد سکوت کرد. پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم با دیدن سکوت دخترش فرمود: «الله اکبر» سکوت فاطمه نشانه رضایت او به این پیوند است.

با توجه به ولایت پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم برحضرت زهرا علیهاالسلام واین که می دانست که تنها علی علیه السلام کُفو و همتای اوست و خداوند زهرا علیهاالسلام را برای علی علیه السلام آفریده است و... با آن هم آمد و از خود آن حضرت نظر خواست که خود دستورالعملی است ارزنده برای مسلمانان عالم و نیز گام

ص: ۵۹

بلندی است در جهت شخصیت دادن به زن به خصوص در آن زمانی که هنوز غبار دوران جاهلیت در برخی چهره ها نمودار بود.

روش غلط دوران جاهلیت

در دوران جاهلیت عده کثیری دختران شان را در سن کودکی و حتی پیش از تولد به عقد افراد مورد نظرشان در می آوردند و حتی شرط بندی می کردند و گاهی دو نفر با هم قرار می گذاشتند که اگر فرزندان مان یکی دختر و دیگر پسر شود دختر را به پسر عقد می کنیم و ... !!!

و امروزه نیز در برخی روستاها و گوشه و کنار دنیا هنوز این روش های غلط وجود دارد. در واقع این نوعی سوء استفاده از ولایت پدری نسبت به فرزندان است،که احیاناً زندگی دو جوان را به تباهی می کشاند!!!

ولی صغیر و باکره

از نظر فقه مقدس جعفری، ولی صغیر و باکره پدر، پدرِ پدر و وصی است، اما سایر نزدیکان حتی مادر و برادر حق ولایت بر آنان را ندارند. در این باره در بین مذاهب برادران محترم اهل سنت اختلاف هایی وجود دارد که در این نوشتار جای بحث آن نیست.

حدود ولایت پدر یا جد پدری

پدر و در برخی موارد پدر بزرگ پدری نسبت به فرزندان شان ولایت دارند اما این ولایت از خود حدودی دارد که در شریعت مقدّس

ص: ۶۰

اسلام مشخص شده است. مثلاً در ازدواج دختران باکره اجازه پدر به عنوان ولی شرط است، به شرط آن که از مقام صلاحیت و ولایت خود سوء استفاده نکند. البته این مسئله ازمسایل اختلافی است که اکثر و مشهور فقها اجازه پدر را شرط صحت عقد می دانند و برخی دیگر آن را شرط نمی دانند مگر در موارد خاص.

اما اجازه پدر در ازدواج پسران بالغ و نیز در ازدواج دختران غیرباکره (بیوه) شرط نیست.

سقوط ولایت پدر یا جد پدری

از نظر فقه امامیه در پنج صورت حق ولایت و اجازه پدر برای ازدواج دخترش ساقط می شود:

۱ آن که دختر باکره نباشد(بیوه باشد).

۲ آن که پدر یا جد پدری بدون جهت و بدون دلیل موجه از ازدواج دخترش با همتای او امتناع کند.

۳ آن که حاضر نباشد که در امر ازدواج دختر به هیچ وجه مشارکت کند.

۴ آن که صلاحیت اجازه را نداشته باشد مثل آن که دیوانه، یا مست ویا بی هوش باشد.

۵ آن که غایب یا در حبس باشد که اجازه گرفتن از او ممکن نباشد.

ص: ۶۱

فصل سوم: خواستگاری و عشق ورزی

اشاره

در دو فصل پیشین درباره جایگاه ازدواج از نظر اسلام، ارزیابی و گزینش همسر مطالبی با استناد به روایات مطرح شد. در این فصل درباره خواستگاری و مسائل مربوط به آن و نیز درمورد عشق و عاشقی مطالبی را ارائه خواهیم داد تا شاید برای جوانان و نوجوانان فرهنگ پرور سودمند باشد.

تصمیم بر انجام ازدواج

پس از تحقیق و انتخاب و گزینش هرگاه جوانی تصمیم گرفت که بر اساس فرمان و دستور خداوند و نیاز فطری، با دختری ازدواج کند، با برنامه ریزی مشروع، معقول و دقیق به مراسم خواستگاری اقدام می کند. تا بنای محبوب ترین کانون را پایه گزاری کند.

* عَن النَّبِی صلی الله علیه و آله و سلم : «ما بُنِیَ فِی الِاسلامِ بناءٌ اَحَبُّ اِلَی اللهِ عَزَّ وَ جَلَّ مِنَ التَّزوِیجِ»

پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم : «هیچ بنایی در اسلام پایه گذاری نشده است که در پیشگاه خداوند دوست داشتنی تر از پایه گذاری کانون ازدواج باشد»

رمز خواستگاری

در طول تاریخ، سیره بشری بر این بوده است که همواره مردان برای خواستگاری زنان می رفته اند و این خواستگاری دو گونه توجیه و

ص: ۶۲

تفسیر شده است:

الف: خواستگاری مردان از زنـان توهین و تحقیر آشـکار به زنان است؛ زیرا مردان به عنوان مالک و زنان به عنوان مملوک و بنـده، مردان به عنوان صـاحب و زنـان به عنوان کالا ی قابل خریـد و فروش، مردان تصـمیم گیرنـده و زنان عناصـری بی اراده و در اختیار مردان و ...خواهند بود.

پس به این نتیجه می رسیم که خواستگاری از زنان لگد مال کردن شخصیت و در هم کوبیدن حیثیت زن خواهد بود.

ب: سیره خواستگاری از زن برترین سیره انسانی و ارزشی است که در راستای آن شخصیت و حیثیت و مقام زن حفظ شده است. در واقع مرد طالب است و زن مطلوب، مرد عاشق است و زن معشوق، مرد خواستگار است و زن خواستنی، مرد دوستدار است و زن دوست داشتنی، مرد بلبل است و زن گـل؛ هر بلبلی دلـداده وصـال گـل است و أمیرالمؤمنین علی علیه السلام می فرمایـد: « ألمَرأةُ رَیحَانَةٌ ...» زن گل است، و ... .

«زن گلی باشد به گلزار بهار مرد او را باغبانی پایدار»

پس نه هر خریـداری مالک و نه هر مورد علاقه ای مملوک است. آیا خریـدار دانش مالک آن است؟ آیا هر خریـدار کمال، مالک آن می باشد؟ آیا هر دلباخته نور، مالک و صاحب آن است؟! ابداً بلکه ارج

ص: ۶۳

شناسانی خواهند بود تا ارجمندان را با هر سعی و تلاشی به دست آورند.

پس به این نتیجه می رسیم که خواستگاری از زن نه تنها توهین و تحقیر زن نیست بلکه ارج نهادن و احترام گذاشتن به این موجود دوست داشتنی است که حتی پرچمدار وحی و منجی انسانیت حضرت محمد صلی الله علیه و آله و سلم می فرماید: * «هرچه ایمان بنده بیشتر شود زن دوستی او فزون تر می شود»

* و عنه صلی الله علیه و آله و سلم : «حُبِّبَ اِلَیَّ مِنَ الدُّنیا اَلنِساءُ وَ الطِّیبُ»

پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم : «از دنیا، زن و عطر را دوست دارم.»

و مسلّم است که خردمندان گوهرشناس با افتخار به دنبال گوهر دوست داشتنی خویش خواهند رفت و از شگفتی های آفرینش است که خدای حکیم، مرد را مظهر نیاز و زن را جلوه گاه ناز قرار داده است و ذات حکیم این امتیاز طبیعی را به زن داده است که همواره مرد خواستار او باشد، و از آن طرف تکلیف طبیعی را به دوش مرد گذاشته است که این وظیفه را به نحوشایسته انجام دهد تا تعادل در نیازها ضامن تداوم زندگی مشترک باشد.

پس روشن شد که تفسیر و توجیه اول از خواستگاری ناشیانه یا مغرضانه و غیر قابل قبول است و تفسیر دوم از خواستگاری مطابق عقل،

ص: ۶۴

منطق، فطرت و فرمان دین است. بنابراین سنت خواستگاری را در جامعه به عنوان یک تدبیر عاقلانه و یک برنامه ظریفانه برای حفظ شخصیت و مقام زن باید حفظ کرد.

برخی از آداب خواستگاری

خواستگای که اولین سنگ بنای زندگی مشترک دو جوان است از نظر اسلام و عرف عقلا دارای آدابی است که برخی از این قرار است:

۱-در روزهایی که ایام حزن و مصائب پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم و خاندان آن حضرت است پرهیز کردن از خواستگاری سزاوار است مثل ایام ارتحال پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله و سلم در ماه صفر، ایام عاشورای حسینی علیه السلام شبهای قدر، ایام فاطمیه و ...

۲-در روزهایی که مهتاب تحت الشعاع باشد.

۳-در ایام قمر در عقرب که در هر ماه قرار می گیرد (و روز های آن متفاوت است).

۴-در روزهایی که خانواده عروس یا داماد به خاطر حوادثی ناراحت باشند یا مریض داشته باشند.

۵-از نظر روایات روز جمعه برای خواستگاری و نکاح پرمیمنت معرفی شده است.

* از أمیرالمؤمنین إمام علی علیه السلام روایت شده است: «روز جمعه

ص: ۶۵

روز خواستگاری و نکاح است»

البته توکّل کردن و صدقه دادن مشکل گشاست. در کتاب زمزم نور در این باره مطالب جالبی مطرح شده است .

روش خواستگاری

در بین ملت ها و جوامع بشری درباره خواستگاری روش های گوناگون سنتی، نیمه سنتی، مدرن و تشریفاتی وجود دارد.

حتی در برخی از روستاها دختر و خانواده اش از آمدن خواستگاران خجالت می کشند و نمی خواهند که اقوام و همسایگان زودتر اطلاع پیدا کنند، و یا آن که خانواده دختر با خانواده پسر کلیه تصامیم را اتّخاذ می کنند و زوجین که اصل کاره هستند را اصلاً در جریان قرار نمی دهند که این روش ها ناشی از فقر فرهنگی است و باید اصلاح شود.

در مراسم خواستگاری با توجه به آنچه قبلاً تذکر داده شد، چند نکته قابل توجه است:

۱ خانواده های دختر و پسر توجه عمیق و جدی به آرزوها، نیازها و خواسته های معقول زوجین داشته باشند.

۲ هیچ گونه تحکم، توهین و بی توجهی به زوجین صورت نگیرد.

۳ در مراسم خواستگاری، بر خلاف شرع عمل نشود.

ص: ۶۶

۴ مراسم بایست محترمانه، آبرومندانه و محبت آمیز باشد.

۵ کلیه برنامه ها شفاف و دقیق بایست انجام شود.

۶ از مصرف های بی جا و تشریفات بی مورد جلوگیری شود.

واسطه ازدواج

در امر ازدواج که امری است مهم و ارزشی، هرکسی به هر نحوی که کمک کند مثلاً زمینه را فراهم سازد، امر ازدواج را تشویق و تبلیغ کند، کمک مالی نماید، جهزیه آماده سازد، واسطه شود، خواستگاری نماید و... اجر و پاداش فراوانی خداوند برای او عنایت خواهد فرمود:

* امیرالمؤمنین علی علیه السلام می فرماید: «بهترین شفاعت آن است که میان دو نفر در امر ازدواج میانجیگری کنی، تا خداوند امرشان

را به سامان برساند.»

* و در روایتی از امام کاظم علیه السلام دارد: «... سه دسته در روز رستاخیز در سایه عرش قرار دارند:

۱ کسی که وسایل ازدواج برادر مسلمانش را فراهم سازد. ۲ کسی که به هنگام نیاز خدمت او نماید. ۳ کسی که اسرار برادر مسلمانش را پنهان کند.»

* در روایتی از پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم آمده است: «هر گامی که انسان در راه ازدواج بردارد و هر کلمه ای که بگوید ثواب و پاداش یک

ص: ۶۷

سال عبادت در نامه عمل او می نویسند.»

لطیفه

مردی در امر ازدواج دو جوان واسطه بود و در وقت سامان دادن ازدواج واسطه را با هندوانه پذیرایی کرده بودند. یک سال بعد، ازدواج به هم خورد وکار به پاسگاه کشید واسطه را چندین بار به عنوان شاهد احضار کردند. یکی از دوستان از او سؤال کرد: این همه رفت وآمد برای چیست؟ گفت: سال گذشته توسط این جوان (داماد) با هندوانه پذیرایی شدم، امسال برای تخلیه آن رفت و آمد می کنم.!!!

بله برون

بله برون عبارت است از اعلام روشن، شفاف و رسمیِ قبول از طرف عروس و خانواده اش. این جلسه افزون بر اینکه اعلام موافقت ازدواج است، یک جلسه معارفه، تقدیم گل و تحفه برای گل مورد نظر (عروس) و برنامه ریزی برای مهر، جهزیه، مراسم شیرینی، قرارداد های زندگی، مراسم عروسی و ... خواهد بود و در این جلسه توسط یک روحانی برای تحکیم پیوند دعا می شود و با شعارهای اسلامی (تکبیر، صلوات و تبریک) تأیید می شود.

مراسم بله برون باید مطابق شریعت و به دور از مصارف سنگین و عاری از خرافات صورت گیرد.

ص: ۶۸

آغاز نامزدی

مراسم بله برون سرآغاز رسمی نامزدی است که یک مرحله حساس و ظریفی می باشد و در بین دو جوان و بستگانشان رازهایی مطرح خواهد شد اما تا زمانی که عقد خوانده نشود (چه دائم یا موقت) زوجین با هم نامحرم هستند که جداً باید مواظب باشند (حتی در نگاه کردن به یکدیگر).و نیز تا عقد خوانده نشود پدر داماد برای عروس و مادر عروس برای داماد نامحرم می باشد.

لطیفه

جوانی شنیده بود که مادرزن برای انسان محرم است وقتی که به مراسم بله برون رفتند، هنوز عقد خوانده نشده بود داماد می خواست دست مادرزنش را ببوسد با عجله به طرف او رفت مادرزن عقب عقب می رفت. پدرزن با نگرانی صدا زد آقا کجا؟ او زن من است اشتباه گرفتی.!!!

عقد موقت یا دائم

در دوران نامزدی تا عروسی که معمولاً بیش از یک سال طول می کشد اگر عقد صورت نگیرد، زوجین با هم نامحرم هستند وهیچ گونه حق لـذّت بردن از یکدیگررا ندارند. بنابراین باید عقد انجام شود، اگر عقد دائمی انجام شود حقوق زوجین بر یکدیگر ثابت می شود و رعایت آن واجب است از قبیل پرداخت نفقه، بیرون رفتن زن با اجازه شوهر،

ص: ۶۹

اطاعت زن از شوهر و ... .

اما اگر عقد موقت خوانده شود، زوجین به هم محرم می شوند، و مسئولیت های ازدواج دائمی هم متوجه آنان نخواهد شد.

پس روشن شد که یکی از مهمترین موارد کاربردی عقد موقت، استفاده های مشروع در دوران نامزدی زوجین از یکدیگر است.

لطیفه

دختری در دوره نامزدی به خانه عمویش رفت. شوهر مقدس مآبش در بین فامیل سر و صدا راه انداخت که چرا نامزد من بدون اجازه ام به خانه عمویش رفته این گناهی است بزرگ و نابخشودنی. روحانی او را کنار کشید و گفت در عقد موقت این شرایط وجود ندارد. جوان مغرور صدایش را بالا برد که من موقت و غیر موقت را کار ندارم او مال من است، نباید بدون اجازه ام جایی برود. پیرمردی با صدای لرزان گفت: آی جوان اشتباه می کنی این آخرالزمان است مرد باید از زن اجازه بگیرد!

شوق وصال

شوق عبارت است از آرزو و خواسته مورد پسند. اگر دختر و پسری شوق ازدواج نداشته باشند و بخشی از خواسته ها و آرزوهایشان را در آیینه ازدواج نبینند، این ازدواج نتایج پرباری نخواهد داشت.

از نظر روانی دختر و پسر افزون بر عشق و علاقه به ازدواج بایست شوق وصال همدیگر را در عمق جان شان داشته باشند. در اینجاست که

ص: ۷۰

شور و شوق، عشق و محبت سرنوشت دو جوان را رقم خواهد زد.

اما توجه به دو نکته ضروری است:

۱ عشق یکی از نیازهای زندگی انسان است و همواره باید بجوشد و سردی ها را گرم کند. فکر نکنید که عاشق تنها یک معشوق باید داشته باشد نه، آن گونه که به همسر عشق می ورزد به فرزند نیز البته از نوع دیگر آن و ... . خلاصه عشق یک سکوی اوج گرفتن است، نه یک تک سلول زندان که انسان را به اسارت بگیرد.

۲ عشقی که مورد بحث است عشق مجازی است این عشق نباید مانع عشق حقیقی شود وآن عشق به خدا، عشق به کمال لایق انسانیت، عشق به پیشوایان دین و نمایندگان خدا در زمین و ... است.

عشق

عشق عبارت است از دلباختگی و شیفته شدن عاشق به معشوق که همواره خود را در منظر معشوق می بیند و آرامش خود را در کنار او احساس می کند، ازاین رو گیاهی را که به درختان می پیچد عَشَقَه گفته اند . بنابراین در یک ازدواج ایده آل عشق اجتناب ناپذیر است و در پرتو عشق ناب و راستین است که زندگی مشترک دو جوان سروسامان می گیرد. عشق روشنی بخش و حرارت آفرین است، عشق عاشق را تا نهان خانه دل معشوق می کشاند، عشق همانند مغناطیس، عاشق دلباخته را جذب می کند و همواره او را در کنارش حفظ خواهد کرد. اما فراموش

ص: ۷۱

نکنیم که این عشق مجازی است و هرگاه پای عشق حقیقی در میان آمد عشق مجازی فراموش خواهد شد.آری عشق حقیقی بود که یوسف ساخت و او را از آتش سوزان عشق مجازی زلیخا نجات بخشید ، اما زلیخا سالیان طولانی در شعله های بی امان عشق مجازی خود می سوخت تا دوباره جوان شد و به وصال معشوق آرمانی خود (یوسف) رسید که می بایست خود را در آن فانی می کرد اماهمان عشق حقیقی که همواره یوسف را روی دیدگانش حفظ کرده بود، همانند شهاب، ناگهان به سراغ زلیخا آمد و او را تا افلاک عبودیت بالا برد و تمام وجودش را شیفته معشوق حقیقی کرد که جزاوبه هیچ چیزی نمی اندیشیدو دیگر نه یوسف را می دید و نه صدایش را می شنید و نه حتی تصورش را می کرد.

عشق بازی

گاهی خود عشق بازیچه می شود و از مسیر اصلی و معقول به بیراهه کشانده می شود این عشق خطرهای فراوانی را به دنبال دارد. گویا انسان های بی هدف و هرزه ، عشق بازی را پیشه و حتی هدف شان قرار داده اند که در این راه ممکن است، ایمان، ارزشهای انسانی، ثروت و دارایی، آبرو و حیثیت، شخصیت خانوادگی و حتی جان خود را به قمار عشق بازی ببازند. آگاهان خردمند نه تنها این گونه نیستند که از این گروه گریزانند.

نکته مهم این که خطرناکترین دختران و زنان کسانی هستند که خود آغازگر عشقِ پیش از ازدواج هستند، وتوجوان باید توجه داشته

ص: ۷۲

باشی آن دلباخته ای که با ناز و کرشمه عاشق تو شده است تنها تو معشوق او نخواهی بود، معشوق های دیگری را نیز به دام انداخته است. در نتیجه عشق ورز هوس باز معشوق های خود باخته را به جان هم انـداخته برخی را به کشـتن داده و برخی دیگر را به زندان خواهد فرستاد و خود معشوق دیگر را به اسارت خواهد گرفت.

عشق پیش از ازدواج، نه

برخی از جوانان اسـیر عشق ناسالم می شونـد و هر روز به هر کسـی عشق می ورزنـد و به هر کس و ناکس دل می دهنـد این عشـق نیست این هرزه گی است در این گونه موارد نه عشق سـالم است و نه عـاشق و معشوق شایسـته. از نظر روان شناسـی عشق ورزیـدن پیش از ارزیـابی، پیش از گزینش و یـا نامزدی یک نوع اختلال روانی است، هرگاه جوان بی تجربه ای روی هوس های بی اساس و انگیزه های نامطلوب به کسـی دلباخته شـد کاستی های او را نمی بینـد و دیگر زمینه تحقیق و ارزیابی باقی نخواهـد مانـد زیرا «حُبُّ الشَّیئِ یُعمِی و یُصِمُّ» دوسـتی هر چیز، انسـان را کور و کر می کنـد مجنون همه چیز و حـتی سـگ کوه لیلی را زیبـا می دیـد و به او عشق می ورزید.

و با تجربه ثابت شده است که هر بنایی که شالوده محکم ندارد با اندک لغزشی فرو خواهد ریخت. ازدواجی که با عشق هرزه و بی پایه سامان گرفته است، با اندک تندباد (هماننـد گلایه، کمبود، بی مهری و ...)

ص: ۷۳

از هم خواهد پاشید.

در نتیجه این که عشقِ پیش از انتخاب و گزینش همسر از نظر عقل و شرع مردود و نامطلوب بلکه خطرناک و فسادانگیز است. برخی از انسان ها گویا جوششگاه عشق اند؛ بدون تدبیر و بدون هدف و برنامه به هر چشم و ابرویی عاشق می شوند، و بر هر عشوه گری دل می دهند. آنان بازیگرانی بیش نخواهند بود.

لطیفه

جوانی به دوستانش با افتخار گفت: من تا کنون عاشق شش دختر شده ام. یکی از آنها گفت: عکس العمل معشوقه ها چه بود، گفت: آنان مرا نمی شناسند و نه از عشقم خبر دارند، همه خندیدند گفتند:عجب عشق وعجب عاشق ومعشوقی؟!!!

عشق بعد از گزینش؛ آری

جوانان دین مدار، خردمند، بافرهنگ و آینده نگر در دام عشق های هرزه گرفتار نخواهند شد، اما پس از ارزیابی، شناخت، گزینش و نامزدی بامتانت و عاقلانه به همسرشان عشق می ورزند و همدیگر را به عنوان شریک زندگی دوست می دارند. این عشق مشروع و خداپسندانه است و پایدار خواهد ماند، و در برابر این عشق است که خداوند اجر و پاداش عنایت خواهد فرمود.

این عشق، همان محبّت سالم و معتدل است که مردها باید زنان شان

ص: ۷۴

را دوست داشته باشند. در این باره روایات زیادی آمده است.

* عَن الِامامِ الصَّادِقِ علیه السلام : «مِن اَخلاقِ الَانبیاءِ حُبُّ النِّساءِ»

امام صادق علیه السلام : « زن دوستی از اخلاق و روش پیامبران است.»

اما دوست داشتن زنان نامحرم و نیز افراط و زیاده روی در دوست

داشتن همسر خلاف عقل و شرع و مایه بدبختی است:

* امیرالمؤمنین علیه السلام می فرماید: «دلباختگی به زنان، عادت و خصلت احمقان است.»

لطیفه

زنی به شوهرش گفت: من انتظار دارم که با تمام وجود و از همه بیشتر مرا دوست داشته باشی. شوهر: آخر زیاده روی در دوستی زن علامت حماقت مرد است. زن: از روز اول ازدواج فهمیدم که جناب عالی از این صفت برخوردار هستید. مرد: واقعاً اگر چنین نبودم با شما ازدواج نمی کردم.

زن و عشق

از نظر روانکاوی زنان نمی خواهند که آغازگر عشق باشند و از این روش سخت رنج می برند. این اندیشه مطابق فطرت زن و بسیار ارزنده است، از نظر هدایت تکوینی. مردها باید آغاز گر عشق باشند و زنان با

ص: ۷۵

حفظ حیثیت و شخصیت شان، با عشق سالم بایست پاسخ گوی عشق همسرشان باشند.

به تجربه هم ثابت شده است که عشق ناپایدار و عشق متزلزل همان عشقی است که از طرف زن آغاز شود، و این دام سخت خطرناك است. اگر زن عاشق شد و مرد معشوق، ممکن است مرد را به رنج های باور ناکردنی هم گرفتار کند.

لطیفه

تازه عروسی به شوهرش گفت: می دانم تو عاشق من نیستی اما به خاطر این النگویی که به من هدیه دادی عاشق و دلباخته ات شدم. شوهر: سپاسگزارم. یک هفته بعد خانم تقاضا کرد یک النگوی دیگربرایم هدیه کنید . مرد قبول نکرد. زن: من دیگر عاشق شما نیستم که هیچ حتی یک ذره هم دوستت ندارم. مرد: به به چه خانم خوبی دارم مرغ دولت عشقش با یک النگو بالای سرم نشست و با نام یک النگو پرواز کرد !!! جالب است که گفته اند: «آخوندها به بلندگو علاقه دارند و خانم ها به النگو»

فصل چهارم: مهر یا مهریه

اشاره

دراین فصل درباره مهر از دیدگاه اسلام وسیر تاریخی مهر و نیز روش های موجود در جامعه مطالبی با رعایت اختصار بیان خواهد شد.

ارزش و جایگاه مهر در اسلام

در امر ازدواج، از مهم ترین واجبات مشروع « مَهر» است و مَهر در

ص: ۷۶

ازدواج موقت و دائمی واجب است. انـدازه و خصوصـیات مهر تنهـا بـا توافق زوجین بایـد باشـد، و هر آن چه در عقـد به عنوان مهر تعیین می شود حق مسـلم زن است و مرد وظیفه دارد آن را بپردازد، مگر آن که زن با بزرگواری خود بخشـی از مهر و یا تمام آن با رضایت ببخشد. خداوند در قرآن می فرماید:

« وَ آتُوا النِّساءَ صَدُقاتِهِنَّ نِحلَةً ... »

« و مهر زنان را به عنوانی یک بدهی مسـلم (یا عطیه،) به آنان بپردازید (ولی) اگر آنان چیزی از آن را با رضایت خاطر (نه با صحنه سازی، زورگویی و حیله گری) به شما ببخشند، حلال و گوارا مصرف کنید».

مهر در جاهلیت

در دوران ظلمانی جاهلیت روش های غلطی درباره مهر اعمال می شد که برخی عبارت اند از:

۱ دختران حق تعیین مهرشان را نداشتند، بلکه پدر یا برادرشان یا... مهر را معین می کرد.

۲ مهر دختر در تصرّف پدر، یا برادر و یا یکی دیگر از بستگانش بود و دختر از مهر خود بهره ای نداشت.

۳ گاهی برخی از مردان دختران یا خواهران شان را به همدیگر می

ص: ۷۷

دادند و هر کدام به عنوان مهرِ طرف مقابل قرار می گرفت، که این عقد به نام عقد «شغار» گفته شده است و اسلام آن را به عنوان یک عمل نامشروع، مردود اعلام کرد.

توجه:

در برخی از جوامع اسلامی و در برخی از روستاها، دو خانواده با هم موافقه می کنند و دختران شان را به پسران همدیگر نامزد می کنند. با رضایت دختران و پسران، و مهر هر کدام از دختران را با نظر خود دختر نقدی تعیین می کنند. این روش از نظر اسلام اشکال ندارد زیرا در این صورت دو ازدواج مستقل با رضایت طرفین و مطابق مقررات اسلامی صورت گرفته است. اما اگرشرایط اسلامی رعایت نشود و یا اجباری در کار باشد حرام و غیرقانونی خواهد بود.

فواید مهر از دیدگاه اسلام

از آن جایی که اسلام برای زن شخصیت قائل است، در هر عرصه حقوق او را در نظر گرفته تأمین کرده است، که یکی از حقوق مسلم زن تشریع مهر برای زن است، که با یک دید عمیق می توان بر حکمت های ارزشی آن پی برد. در اینجا به برخی اشاره می شود:

۱-با تشریع مهر آن هم به عنوان «نحله» = «عطیه» برای زن عظمت، غرور، شخصیت و بی نیازی در پرتو دستورات اسلام پدیدار شده است که زن ارزنده تر از آن است که بتوان رایگان به او دست یافت؛ بلکه با

ص: ۷۸

هدیه و عطیه ای که شوهر نثار زن می کند، عشق راستین خود را به نمایش می گذارد. آن گونه که در قرآن «صَدُقَه» آمده است که نشان صداقت است.

۲– اسلام با تشریع مهر، استقلال اقتصادی زن را نه تنها به رسمیت شناخته است که آن را عملاً پایه گذاری کرده است.

۳– با توجه به این که در تعیین مهر، تمام صلاحیت از آن زن است، استقلال فردی و اخلاقی زن نیز به رسمیت شناخته می شود.

۴– مهر برای زن یک پشتوانه است؛ هم پشتوانه امنیت حیثیتی که به هر بهانه ای مرد به سراغ طلاق نخواهد رفت؛ چون برخی از مردان، بوالهوس و یا بی هدف هستند که اگر مسئله مهر نباشد با طلاق کانون خانوده اش را ویران خواهد کرد، و هم پشتوانه اقتصادی که در صورت بروز حادثه ای دست زن خالی نباشد و زندگی او بی سروسامان نماند.

* از امام رضا علیه السلام روایت است: «... یکی از فلسفه های مهر این است که زنان نمی توانند معامله و تجارت کنند ...» [شایسته است که با همان مَهر خویش آبرومندانه زندگی کنند.]

۵– در این روایت همان پشتوانه اقتصادی و استقلال اقتصادی زن مورد توجه قرار گرفته است.

ص: ۷۹

۶-در تشکیل خانواده خسارت جبران ناپذیر متوجه زنان می شود و مَهر است که با تدبیر محترمانه جبران خسارت آنان را خواهد کرد.

کیفیت مهر

اصل مهر واجب است اما از نظر جنسیت یا کمیت در اسلام چیزی ذکر نشده است؛ پس می توان مهر را از طلا، نقره، پول های رایج، خانه، زمین، مغازه، کتاب و تعلیم قرآن، تعلیم خط، هنر مشروع و ... قرار داد اما باید حلال و معتنی به باشد.

اندازه مهر

از دیدگاه اسلام اندازه مهر واجب تعیین نشده است تنها بستگی به رضایت زن و قبول کردن مرد دارد.

اما مهرالسُّنَّه که پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم آن را سنت قرار داده است«۴۹۰ تا ۵۰۰ دِرهم» می باشد، که رعایت آن مستحب است.

مهر کم تر، زندگی باصفاتر

تا اینجا روشن شد که یکی از مهمترین حقوق در ازدواج (دائم یا موقت) مهر است و بایست توجه داشت که مهر زن بر عهده مرد واجب است. اگر کسی مهر زن خود را نپردازد، پس از مرگش از اصل مال میّت، مهر پرداخت می شود، و در غیر این صورت زن او را در روز رستاخیز محاکمه خواهد کرد. و شوهر در قیامت گرفتار شده باید جواب

ص: ۸۰

بگوید ... .

اما با توجه به شرایط اجتماعی، اقتصادی و وضعیت مالی شوهر، بایست تلاش کرد که مهر کمتر تعیین شود؛ زیرا مهر زیاد باعث عقده، کینه و آزردگی خواهد شد.

* عَن النَّبی صلی الله علیه و آله و سلم : «خَیرُ الصِّداقِ اَیسَرُهُ»

- پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم : «بهترین مهر سبک ترین آن است.»

* از امام صادق علیه السلام نقل شده است: «از شومی و ناشایستگی زن زیاد بودن مهریه او و نافرمانی از شوهرش می باشد.»

مهر زیاد

تمام برنامه های اسلامی بر اساس حکمت تشریع شده است. یکی از مواردی که با دید روان شناختی قابل توجه است این است که مهر زیاد منع شده است. (البته منع تحریمی نیست)

* از امیرالمؤمنین علی علیه السلام در روایتی آمده است: «مهریه ها را زیاد نکنید که موجب دشمنی می شود»

دختر خانمی مهر خود را زیاد نوشته بود، و با صحبت های زیادی که صورت گرفت حتی یک سکه هم کم نکرد. شوهرش با ناراحتی

ص: ۸۱

گفت: بنویسید من قبول می کنم که چاره ای ندارم. وقتی او را به خانه ببرم روزگارش را سیاه خواهم کرد !!! دختر از جایش بلند شد گفت: تو همسر نمی خواهی دشمن می خواهی، پس من اصل ازدواج را قبول ندارم. در نتیجه معامله کاملاً بر هم خورد و دختر، شوهر دیگری انتخاب

کرد.[بایک حرف بی مورد کانون خانواده در هم ریخت.]

دزدانِ کانونِ دیانت

از نظر اسلام کسانی که از دادن مهر همسرشان سر باز می زنند به عنوان دزد شناخته شده اند.

* عَن الِامامِ الصَّادِقِ علیه السلام : «اَلسُّرَّاقُ ثَلاثَهٌ: مانِعُ الزَّکاهِ وَ مُستَحِلُّ مُهُورِ النِّساءِ وَ کَذالِکَ مَنِ استَدانَ وَ لَم ینوِ قَضاءَهُ»

امام صادق علیه السلام : «کسانی که زکات نمی دهند و کسانی که مهر زنان را حلال می دانند و کسانی که قرض می گیرند و بنای پرداخت آن را ندارند از خطرناک ترین دزدان هستند.»

راستی یک عده اصلاً به فکر مهر همسران شان نبوده و گویا مدیون نمی باشند و حتی در وصیت نامه های شان نمی آورند (کتاب دستور و وصیت ... به قلم مؤلف را مطالعه فرمایید) و نیز برخی حساب سال ندارند و به طور حرام و خلاف شرع برای خود و خانواده اش خرج می

ص: ۸۲

کنند و هم چنان ربا خواری جای قرض الحسنه را گرفته است؛ آری این گونه خیانت ها زمینه ساز نزول عذاب الهی خواهند شد.

بخشیدن مَهر

یکی از خجسته ترین کارهـای زن این است که برای رضـای خداونـد، خوشـنودی شـوهر و به نمـایش گذاشـتن محبّت، اخلاـص و صفای دل، بخشی از مهریه اش را برای شوهرش ببخشدتابه اجر و پاداش ویژه ای نائل شود. خداوند در قرآن پس از فرمان پرداخت مهریه به عنوان یـک بـدهی واجب می فرمایـد:« اگر آنهـا (زنـان) چیزی از مهر را بـا رضـایت خـاطر بخشـش کننـد، حلاـل و گوارا مصرف کنید!»

از آیه قرآن اسـتفاده می شود که بخشـیدن مهریه و کابین نبایـد از روی اکراه باشـد و نیز زن ها باید به فکرآینده خود باشـند و تمام مهرشان را نبخشند؛ بلکه مقداری را برای آینده دنیایی و آخرتی خود نگه دارند.

معامله کردن مهر

برخی از خـانم ها مهرشان را معامله می کننـد، مثلًا می گوینـد من از مهر خود فلان مقـدار را به شـما می بخشم در عوض آن مرا به مکه یا کربلا ببرید، یا در عوض برای ساختن مسجد، حسینیه، مدرسه فلان مبلغ پول بدهید که صدقه جاریه برایم باشد، یا در عوض مهر، چند جلد قرآن یا کتاب دینی وقف کنید، که ثواب آن برایم برسد.این معامله مشروع و ارزنده است.

ص: ۸۳

لطیفه

خانمی شکایت می کرد که من مهر خود را به شوهرم بخشیده ام که در عوض ماهی یکبار مرا به خانه پدرم ببرد. ایشان قبول کرد و در این شش ماه جز یک بار،مرا به خانه پدرم نبرده واجازه هم نمی دهد. (فاصله خانه شوهر تا خانه پدر خانم بیست دقیقه با ماشین بود.« ۲۵ کیلومتر») هربار که تقاضا می کنم مرا ببر با سروصدا می گوید: من تو را به خانه پدرت ببرم؟! مرا چه کسی به خانه پدرم ببرد؟!!!

بخشیدن مَهر در عوض امور خیریه

برخی از زنان دین مدار و با تقوی بخشی از مَهر و یا احیاناً تمام مَهرشان را به شوهرشان می بخشند و در عوض شوهر می گوید شما در آن چه انفاق مالی وکارهای خیریه و صدقات انجام می دهم شریک باشید.

در این مورد باید گفت که زن به همان اندازه که در خانه زحمت می کشد و کارهایی را که شوهر بر زن حق ندارد انجام می دهد، در امور خیریه آن شریک است و نباید مردها آنان را فریب بدهند و نیز در مواردی که شوهر هیچ گونه برنامه و یا توانی برای انجام کارهای عام المنفعه و امور خیریه ندارد.

اما در امور خیریه مهم، فوق العاده و گسترده مثل ساختن مسجد، حسینیه، مدرسه، جهیزیه دختران بی بضاعت، وقف کردن قرآن و کتاب، ساختن درمانگاه که با هزینه های زیاد صورت می گیرد، اگر شوهر

ص: ۸۴

همسرش را در عوض بخشیدن مهرش شریک بسازد به جا خواهد بود.

لطیفه

زنی شکایت داشت که من نصف مهرم را به همسرم بخشیده ام، ایشان مرا اذیت می کند که نصف دیگر را هم ببخشم. من از همان نصف مهر که رایگان بخشیده ام پشیمانم. شوهر: رایگان نبخشیده ای من شما را در امور خیریه خانه شریک کرده ام. خانم: کدام امور خیریه؟ در این هفت سال که با هم زندگی می کنیم، شما مصرفی برای خدا، برای درمان بیماران، یتیمان، محرومان و حتی برای پدر و مادرت خود نداشته اید. شوهر: شما از کجا خبر دارید؟ اولِ سال دو کیلو برنج برای پدر و مادرم خریدم!!! خانم: آری گدای بیچاره را هم به جای کمک و صدقه یک سیلی زدید که نصف آن، مالِ من خواهد شد!!!

مهر و سخت ترین مجازات

آنچه درباره مهر صحبت شد خلاصه و نتیجه اش این شد که مهر یک امر مشروع، مهم و پشتوانه زندگی و اساس استقلال اقتصادی زن است. مهر که در عقد (اعمّ از دائم و موقت) تعیین می شود واجب است و باید شوهر آن را بپردازد.

اگر شوهر به هر حیله و نیرنگ، زور، تهدید و ... زمینه از بین بردن مهرِ تعیین شده را فراهم بسازد گناهکار و مدیون شده و مجازات سنگینی خواهد داشت و نیز خود ظلمی است بر انسان ضعیف و ناتوان.

ص: ۸۵

* عَن رَسُولِ اللهِ صلی الله علیه و آله و سلم :«مَن ظَلَمَ اِمرَأَةً مَهرَها فَهُوَ عِندَ اللهِ زانٍ...»

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم : «هر مردی که درباره مهریه به همسر خود ظلم و

ستم کند و مهر او را ندهد، او نزد خداوند زناکار محسوب می شود، و خداوند در قیامت [او را محاکمه می کند و] به او می گوید: ای بنده من، من تو را به کنیز خود با عهد و پیمان [و قراردادن مهر] تزویج کردم و تو به عهد من عمل نکردی (وَ ظَلَمتَ أمَتِی ....) و به کنیز من ستم کردی، پس از حسنات او گرفته شده در عوض مهر به زن او داده می شود، اگر حسنات او باقی نماند (اُمِرَ بِهِ اِلَی النَّار بنَکثِهِ لِلعَهدِ ...) او را برای شکستن عهد خدا به آتش می برند و خداوند در قرآن فرموده است، همانا عهد خداوند مورد سؤال واقع خواهد شد.»

فصل پنجم: دوران نامزدی

اشاره

در این فصل که از حسّاس ترین دوران های ازدواج است مسائلی را بیان خواهیم داشت که از نظر روان شناسی و از نظر اخلاقی دارای اهمیت فراوان و سرنوشت ساز است.

حسّاسیت دوران نامزدی

پس از انعقاد عقد دائمی یا موقتی زوجین به عنوان مَحرم شرعی، مَحرم راز و شریک زندگی، با همدیگر رفت و آمد، صحبت، راز دل،

ص: ۸۶

شوخی و مزاح و ... را آغاز می کنند.

در این مرحله طرفین بایست بیدار و هوشیار باشند که گردش ها، مسافرت ها، دید و بازدید ها، مصاحبه های آگاهانه و ناآگاهانه جداً قابل توجّه و سرنوشت ساز است، در همین دوره حسّاس است که یا بنیاد زندگی مشترک محکم و استوار می شود و یا احیاناً متزلزل.

در تمام برنامه ها افراط و تفریط مایه ذلت، خواری و سرمنشأ ویرانی ها و خرابی ها است، و چه زیبا فرموده است پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم : «وَ خَیرُ الاُمُورِ اَوسَاطُها» «بهترین تمام کارها و برنامه ها میانه روی آن ها است.» در این باره بعداً اشاره خواهد شد.

زوج ساده دل

گاهی زوجین یا یکی از آن ها ساده دل و بی توجه است؛تمام اسرار و رازهای خود و خانواده و حتی بستگان خود را به همسر خود صحبت می کند و خود و خانواده اش را زیر سؤال می برد.

حفظ اسرار یکی از وظایف مهمی است که اسلام روی آن توجه جدی دارد.

* عَن الِامامِ الصَّادِقِ علیه السلام : «اِفشاءُ السِّرِّ سُقُوطٌ»

-امام صادق علیه السلام : «فاش کردن راز مایه افتادن وسقوط است.»

ص: ۸۷

* و نیز امـام صادق علیه السـلام در یک بیان زیبایی می فرمایـد: «راز تو جزئی از خون تو است، پس نبایـد در رگهای غیر تو جریان یابد.»

لطیفه

جوانی به همسـرش در دوّمین روز نامزدی گفت: جز من، شما چند خواستگار داشتید. دختر خانم: این از رازهای مهم است به کسی نخـواهم گفت. شوهر: من اهـل راز هسـتم به من بگو.دخـتر: به شـرط این که به کسـی نگوییـد. شوهر: چَشم. دخـتر: من خواسـتگار نداشتم اما خودم خواستگار هشت پسر بودم ولی آنان قبول نکردند!!! (بعداً همین امر باعث جدایی شد)

زوج بهانه جو

گاهی یکی از زوجین دنبال بهانه است و به جای آن که به عنوان یک شریک زندگی و عضو تازه خانواده همسرش باشد، به عنوان یک مزاحم در پی نواقص وبه دنبال کاستی ها است. این گونه اشـخاص با رفتارهای مغرضانه و یا حداقل تنگ نظرانه زندگی را در دوره نامزدی تلـخ و حتی شادی ازدواج را تبـدیل به رنـج می کننـد،و در بسـیاری از موارد بـدگمانی ها و سوء ظن ها همانند آتش سوزان، بنیـاد هـای زنـدگی و کـانون خـانوادگی را به آتش می کشـند. از نظر اسـلام سوء ظن و بـدگمانی گناه بزرگ و خطرناک معرفی شده است.

* عَن اَمیرِالمُؤمِنینَ علیه السلام : «لا اِیمانَ مَعَ سُوءِ الظَّنِّ»

ص: ۸۸

– أمیر مؤمنان علیه السلام : «ایمان، با بدگمانی سازگار نیست.»

* و نیز فرموده است: «بدگمانی کارها را تباه می کند. (زندگی را از هم می پاشد) و باعث روی آوردن به انواع بدیها می شود.»

بنابراین زن و مرد بایست به همدیگر و بستگان هم، خوش بین باشند و از بدگمانی بپرهیزند.

* از حضرت علی علیه السلام روایت شده است: «خوش بینی مایه آسایش دل و سلامت دین است.»

زوج زرنگ

برخی از پسران و دختران که از خرد، دانش و بینش خوب برخوردار هستند، در دوره نامزدی نه تنها مشکل آفرینی نمی کنند که بسیاری از مشکلات را با تدبیر عاقلانه و با ظرافت حل کرده، و از شتاب زدگی پرهیز می کنند.

زوج های زرنگ متوجه کلیه برنامه هایشان بوده و تحت تأثیر تبلیغات سوء و کارشکنی های مغرضین قرار نخواهند گرفت و بدون ارزیابی دقیق تصمیم نخواهند گرفت و نیز از خورده گیری های نامطلوب و شتاب زدگی و قضاوت های عجولانه اجتناب می کنند.

* عَن عَلی علیه السلام : «مَعَ العَجَلِ یکثُرُ الزَّلَلُ»

ص: ۸۹

امام علی علیه السلام : «با شتاب زدگی لغزش ها زیاد می شوند.»

برجسته ترین وظایف زمان نامزدی

اشاره

در دوره نامزدی پسر و دختر وظایفی دارند که رعایت آن ها از اهمیت ویژه ای برخوردار است که به برخی از آن ها به طور گذرا پرداخته می شود.

حفظ ارزشها

آن گونه که قرآن زوجین را لباس یکدیگر معرفی کرده است «هُنَّ لِباسٌ لَّکُم وَ اَنتُم لِباسٌ لَّهُنَّ» «زنها، لباس و پوشش (و وسیله زینت) برای شمایند و شما برای زنها لباس و پوشش (و وسیله زینت) برای آنان هستید.» لباس ارزنده ترین پوشش و محافظ انسان از گرما و سرما است.زن و مرد بایست محافظ همدیگر از ناگواریها باشند و اسرار یکدیگر را همانند پوشش و صندوق اسرار حفظ کنند و نیز لباس وسیله زینت و زیبایی است که شایسته است زوجین وسیله آراستگی همدیگر باشند. و افزون بر آن، لباس در زندگی یک نیاز است؛ بنابراین ازدواج کردن همانند لباس ضرورتی است اجتناب ناپذیر.

حفظ حرمت ها

از دوره نامزدی زوجین، باید تمرین کنند که حرمت یکدیگر را حفظ کنند و حتی در شوخی و مزاح حدشناس باشند و در هیچ شرایطی

ص: ۹۰

از دایره ادب بیرون نرونـد؛ زیرا که حرمت شـکنی همانند آتش سوزانی است که عشق، مهر، وفا، صـمیمیت و حتی حیثیت و شـرف انسان را می سوزاند. همسـران بایست مصـمّم باشند که تحت هیچ شرایطی حرمت شکنی نکنند و حرمت ها را همچون سپرِ خانواده بدانند.

پرهیز از دروغ

زوجین تحت هیـچ شـرایطی نبایـد به دروغ پنـاه ببرنـد که دروغ سـخت خطرنـاک است و کـانون زنـدگی را درهم می ریزد. هرگاه اعتماد از بین برود دیگر چیزی باقی نخواهد ماند.

* عَن عَلی علیه السلام : « اَلکِذبُ فَسادُ کُلِّ شَیئٍ » «دروغ همه چیز را تباه می کند.»

و نیز از آن حضرت علیه السلام روایت است: «دروغ گفتن، در دنیا ننگ است و در آخرت، عذاب آتش.»

عذر پذیری

بشـر بـدون خطـا و اشـتباه نیسـت. دردوران نـامزدی و ازدواج اگر خطـا و اشـتباهی صـورت گرفـت، هر چـه زودتر بـایست معـذرت خواست، و از شهامت طرف هم این است که معذرت همسرش را بپذیرد. «اَلعُذرُ عِندَ کِرامِ النّاسِ مَقبُولٌ» آدم های بزرگوار و بزرگ منش عذر پذیرند. [انسان

ص: ۹۱

های فرومایه و بی شخصیت عذر پذیر نیستند.]

اجتناب از مکر و نیرنگ

در برابر همسـر خـود و هر مسـلمان دیگر از حیلـه، خـدعه و نیرنـگ بـایست پرهیز کرد کـه حیلـه و نیرنـگِ دوران نـامزدی کـانون خانوادگی را متلاشی خواهد کرد.

* عَن رَسُولِ اللهِ صلی الله علیه و آله و سلم : «لَیسَ مِنّا مَن ماکَرَ مُسلِماً»

رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم : «از ما نیست کسی که با مسلمانی خدعه و نیرنگ کند.»

* در روایتی از امیرالمؤمنین علیه السلام آمده است: «نیرنگ زدن پستی و فریب دادن شوم است.»

رعایت میانه روی

زوجین از روزهای اول آشـنایی و نامزدی بایست تصمیم بگیرند که از هر قسم افراط و تفریط خودداری کنند و همواره میانه روی و اعتدال را رعایت نمایند.

پرهیز از پنهان کاری

زوجین در امور مشترک وحسـاس، ازپنهـان کاری ها بایست اجتناب کننـد، زیرا بسـیاری از بی اعتمادی ها و سوء تفاهم ها از پنهان کاری ها

ص: ۹۲

ایجاد می شوند.

نامزدی و شوخی

از نظر اسلام، داشتن اخلاق خوب، برخورد مناسب، خوش اخلاقی و خوش زبانی ستوده است و در دوران نامزدی که دو جوان تازه بـا هم آشـنا می شونـد بایست بسـیار مواظب باشـند که با برخوردهای سـرد و با شوخی های غلیظ دل یکـدیگر را نرنجاننـد. شوخی کردن خوب است، نمک زندگی است و باید با هم شوخی کنند، اما افراط در شوخی، توهین و تحقیر در شوخی، اسـتعمال سـخنان زشت و زننده در شوخی خطرناک است.

* از پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم نقل شده است: «من شوخی می کنم، امّا جز حق نمی گویم.»

* عَن الرَّسُولِ صلی الله علیه و آله و سلم :«اَلمُؤمِنُ دَعِبٌ لَعِبٌ وَالمُنافِقُ قَطِبٌ غَضِبٌ»

پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم : «مؤمن شوخ و شنگ است و منافق اخمو و عصبانی.»

اما از شوخی های نامناسب بایـد پرهیز کرد. * از علی علیه السـلام روایت شده است: «شوخی کینه برجای می گذارد.» یعنی شوخی های بی جا و نامناسب مایه کینه توزی و ناراحتی است.

لطیفه

دختری که با نامزد خود به نمایشگاه کتاب رفته بود به هم کلاسی

ص: ۹۳

هایش برخورد. دختران با خوش حالی اطراف او را گرفته و به او تبریک گفتند. نامزد دختر پرسید شما دوستان نامزد من هستید؟ گفتند: بلی این نامزد شما خیلی ناز است همه دختران ایشان را دوست دارند. پسر گفت: چون شما خیلی ناز هستید پسران هم شما را دوست دارند. [دوستان پسر دارید] یک مرتبه جو سنگین شد. زیر لب گفتند: این پسره بسیار بی شعور بوده است. پسر متوجه اشتباه خود شد و گفت: شوخی کردم !!!

دوران نامزدی و مسئولیت خانواده ها

اشاره

بدون تردید دوره نامزدی بسیار حسّاس است و بایست با تعقّل و ظرافتِ ویژه عمل کرد و خانواده ها نیز حسّاسیت موضوع را در نظر داشته، متوجّه وظایف شان باشند که به برخی اشاره می شود:

رعایت ادب

خانواده های عروس و داماد وظیفه دارند که با نهایت ادب و احترام با یکدیگر برخورد کنند؛ زیرا ادب در زندگی دُرِّ گرانبهایی است که به آن مفهوم و صفا می دهد. از نظر اسلام رفتار مؤدبانه از افتخارات انکار ناپذیر معرفی شده است.

* عَن مولی المتقین عَلی علیه السلام : «حُسنُ الاَدَبِ اَفضَلُ نَسَبٍ وَ اَشرَفُ سَبَبٍ»

- مولای پرهیزگاران علی علیه السلام : «ادبِ نیکو، برترین تبار و ریشه

ص: ۹۴

خانوادگی و والاترین خویشاوندی است.»

و باید به الگوهای ادب آفرینِ مکتب وحی اقتدا کرد.

* عَن النَّبی الخاتم صلی الله علیه و آله و سلم : «اَنَا اَدِیبُ اللهِ وَ عَلیٌّ اَدِیبِی»

از پیامبر خاتم صلی الله علیه و آله و سلم : «من تربیت شده و پرورده خدایم و علی تربیت شده و پرورده من.»

رعایت ادب دشمنان را دوست و دوستان را مخلص و اخلاص مندان را فداکار می سازد. افزون براین که زوجین بایست مؤدب باشند، خانواده ها نیز با رفتار مؤدبانه مشوّق آنان باشند.

اظهار محبت

محبّت و دوستی عنایت ویژه خداوند است که برای بندگانش تحفه داده است به خصوص در بین همسران، محبت یک امر قلبی است و دوستی از دل می جوشد، اما آنچه که مهم است این است که زن و شوهر محبت و دوستی شان را اظهار کنند نه آن که آن را در نهان خانه دل پنهان کنند، و نیز باید بدانند که: «محبت، خیابانِ دوطرفه است.»

* عَن رَسُولِ اللهِ صلی الله علیه و آله و سلم : «قَولُ الرَّجُلِ لِلمَرأَهِ: اِنّی اُحِبُّکِ لایَذهَبُ مِن قَلبِها اَبداً»

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم : «مردی که به زنش بگوید: (من تو را دوست

ص: ۹۵

دارم) اثر این حرف هرگز از دل زن بیرون نمی رود.»[و بایست اظهار محبت صادقانه و دارای نتایج عملی باشد.]

و در این موقعیت حساس افزون بر زوجین، پدر و مادر داماد و عروس، نسبت به عروس و دامادشان بایست اظهار محبت کنند که فوق العاده مؤثّر است.

لطیفه

جوانی ساده دل این حدیث را شندیده بود و به هر کس می گفت: من شما را دوست دارم. یک روز از فروشگاهی کفش می خرید به خانم فروشنده جدی گفت: من شما را دوست دارم. خانم کفشِ پاشنه بلندش را از پایش درآورد و به سروکله جوان حواله کرده گفت: تو غلط می کنی که مرا دوست داری!!!

رفت و آمدهای مناسب

در رفت و آمدها لازم است که روحیه طرف را در نظر داشته باشند و با افراط و تفریط و بی تفاوتی در برخوردها زمینه محبّت ورزیدن و عشق و علاقه را نباید متلاشی کرد، رفت و آمدها در روابط اجتماعی و خانوادگی بسیار مؤثر است. هرگاه محترمانه از خانواده دعوت به عمل می آید، بپذیرد و در غیر آن صورت از رفت و آمدهای زیاد نباید طرف را خسته کرد. خانواده ها در این مورد بسیار بایست دقیق باشند.

ص: ۹۶

عَن الرَّسُولِ صلی الله علیه و آله و سلم :« زُرغِبًّا تَزدَد حُبّاً»

پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم : «یک روز در میان دیدن کن تا محبوب تر شوی»

عَن سید الأوصیاء عَلی علیه السلام لِابنِه الحُسَینِ علیه السلام : «کَثرَهُ الزِّیارَهِ تُورِثُ المَلالَهَ»

سرور اوصیاء علی علیه السلام : در وصیت به فرزندش حسین علیه السلام : «دیدار زیاد ملال آور است»

ایجاد جو اعتماد

خانوادهای زوجین در دوران نامزدی با عملکرد مناسب شان و نیز با راهنمایی فرزندانشان «داماد و عروس» جو اعتماد و اطمینان را بایست به وجود آورند و اولین سنگ بنای زندگی مشترک آنان را با اعتماد کامل بگذارند تا محکم و استوار به انجام برسد.

برنامه ریزی مستقل

ممکن است برخی از پسران و دختران اعتماد به نفس شان ضعیف و از زندگی مستقل نگران باشند. خانواده ها در دوران نامزدی بایست به آنان روحیه بدهند تا طرح زندگی مستقل را بریزند و از آینده درخشان بهره مند شوند.

لطیفه

مردی به پسر تازه دامادش مرتّب می گفت باید مستقل باشی و ...

ص: ۹۷

اما آن طفلکی هرکار کوچکی را هم انجام می داد پدرش ناراحتی می کرد که چرا بدون دستور من انجام دادید یک روز پسرش مجبور شد گفت: پدر جان با این دعواها و ناراحتی استقلال یعنی چه؟ با روش شما، استقلال من جز در وضو گرفتن دیگر مصداق خارجی ندارد!!!

مقایسه نکردن

از نظر روان شناسی یکی از خطرناک ترین برخورد هایی که انسان را با شکست مواجه می سازد مقایسه کردن افراد با دیگران است؛ به ویژه اطفال و جوانان، لذا خانواده ها نباید بگویند داماد فلانی چنین است و شما چنان، عروس فلانی چنین است و شما چنان، این مقایسه کردن ها آتش خشم و لجاجت را شعله ور می سازد، و احساس حقارت برای جوانان دست می دهد و همین احساس حقارت تبدیل به عقده حقارت خواهد شد که تا آخر عمر برای او، خانواده، فرزندان و بستگانش ثمره ی تلخ و ناگوار خواهد داشت.

رعایت قراردادها

خانواده ها و زوجین از روز اوّل باید تمام فکرهای شان را کرده تصمیم قاطع اتّخاذ کنند، نشود که در اول هر چه مطرح شود بپذیرند، امضاکنند، قول بدهند و در مقام عمل تعلّل کنند، و به خاطر یک چیز مادی کم ارزش شخصیت جوان امیدوار و آینده نگر را کوچک کنند. این عمل خیلی خطرناک است و تا آخر عمر به عنوان خاطره تلخ باقی

ص: ۹۸

خواهد ماند (مثلاً از لباس، زیور آلات، پذیرایی، خرج عروسی، تجلیل مشروع و معقول همانند ولیمه عروسی چشم پوشی کنند، یا طرف دختر با لجبازی، رسم های طاغوتی، چشم و هم چشمی های شیطانی و... ، برنامه های خلاف شرع مثل رقص و ساز و اسراف و تبذیر را پیش کش کنند و ...)

خلاصه در تمام حالات باید خدا را در نظر داشت و از دستور شرع سرپیچی نکرد، و به طور معقول و مطابق قول و قرار قبلی برنامه ها را با لبان پر تبسّم و چهره های بشّاش و با کمال احترام بایست عملی کرد.

هدف پروری

بالأخره خانواده های داماد و عروس بایست زندگی و زندگانی فرزندان شان رادر راستای هدفمندی وهدف پروری پی ریزی کنند، تا تمام برنامه های شان هدفمندانه و آرمانی جامه عمل بپوشند و باید توجه داشت که از تحصیل، از کار، از مسافرت و... چه اهداف و آرمانی را دنبال می کنند و در این راستا، ظریفانه باید عمل کرد و از دخالت های مستقیم و غیر مستقیم و زننده پرهیز شود. و نیز از خورده گیری های بی مورد و سرکوفت زدن ها جداً خودداری شود.

خاتمه:

اشاره

تا اینجا مسائل قابل توجه و نیاز درباره ازدواج و تشکیل خانواده مطرح شد.

ص: ۹۹

و در پایان این نوشتار بایسته است که درباره عقد، عروسی، آداب آن ها و... مسائلی مطرح شود تا شاید برای جوانان عزیز و خانواده های فرهنگ دوست سودمند باشد. که برخی از آن مسائل عبارتند از:

تصمیم مراسم عروسی

پس از نامزدی و عقد، با توجه به شرایط زمانی و اجتماعی، زمان مناسبی برای جشن عروسی در نظر گرفته شود. در این امر مهمّ و حسّاس از شتاب زدگی و نیز از تأخیر زیاد بایست پرهیز کرد، زیرا عجله و شتاب زدگی و هم چنان به تأخیر انداختن عروسی زیان های فراوان و جبران ناپذیری به دنبال خواهد داشت.

تأمین جهیزیه

با توجه به آداب و سنن موجود و با توجه به قول و قرارکه در بین دو خانواده در چارچوب فرامین اسلام عزیز صورت گرفته است، جهیزیه مناسبی را در حد متعادل تهیه کنند و از افراط، اسراف، ریاکاری، چشم و هم چشمی ها و نیز از تفریط، تقطیر و خسیس بازی جداً بپرهیزند.

درباره جهیزیه به عنوان برترین الگو و نیز به عنوان تبرّک شایسته است که فهرستی از جهیزیه حضرت صدیقه طاهره فاطمه زهرا علیهالسلام را در منظر خوانندگان دین مدار قرار دهیم تا شاید با توجه به شرایط هر زمان الگوی عملی قرار گیرد.

ص: ۱۰۰

جهیزیه حضرت صدیقه طاهره علیهاالسلام

تاریخ، جهیزیه حضرت زهرا علیهاالسلام را به این شرح بیان کرده است:

- پیراهنی به بهای هفت درهم.

- روبندی (به عنوان چادر) به ارزش چهار درهم.

- تخت خوابی بافته شده از برگ و لیف خرما.

- دو عدد دوشک که داخل یکی با پشم گوسفند و داخل دیگری با لیف خرما پر شده بود.

- چهار بالش و متکا که در داخل آن ها گیاه اذخر پر شده بود.

- یک پرده نازک از پشم.

- یک تخته حصیر هجری(یمنی)

- یک دستاس.

- یک تشت مسی.

- یک مشک از پوست.

- کاسه ای چوبین.

- مشک کهنه آب.

- یک آفتابه.

- دو کوزه سفالی.

- یک سفره چرمی.

- یک چادر بافت کوفه.

ص: ۱۰۱

- و تعدادی از عطریات.

نمونه کامل ساده زیستی

آری بیـان کردن جهیزیه حضـرت زهرا علیهاالسـلام جهت ارائه الگو بوده است در حـالی که در آن زمـان، انواع فرش هـا، ظرف ها، لباس ها و وسایل مدرن در بازارها موجود بود اما از آن ها صـرف نظر شد و جهیزیه بسـیار ابتدایی برای بهترین بانوی دو جهان تهیه شد که خود الگویی است برای خانواده های مسلمان تا در هر زمان و شرایطی به جهیزیه ابتدایی یا متوسط همان زمان قانع شوند.

خرید لوازم عروس

یکی از مهم ترین وظایف خانواده های زوجین، خرید لباس و لوازم شخصـی داماد و عروس است، و در این مرحله خرید زیورآلات عروس بیشتر قابل توجه است.

متأسـفانه برای خریـد لبـاس و لوازم در اکثر موارد تعـداد کثیری از زن هـا بـا آرایش و لباس های نامناسب و نیمه عریان به مغازه ها سرازیر می شوند که از نظر اسلام و از دیدگاه انسان های غیرتمند محکوم و مایه ننگ و ذلّت است.

بهترین راه این است که این خرید توسط سه یا چهار خانم باحجاب، دلسوز، خردمند و با فرهنگ و با همراهی دو نفر مرد (داماد و

ص: ۱۰۲

پدرش) صورت بگیرد.

دعوت مهمانان

بسیار به جا و مناسب است که افراد با صلاحیت طرفین با مشورت، مهمانان مورد نظر را برای جلسه حنابندان و عروسی به طور منظّم دعوت کنند، و از دعوت افراد لاأُبالی، شرور، فسادپیشه و نفاق انگیز بپرهیزند؛ زیرا جشن عروسی و ولیمه مستحب و مشروع است نه یک مجلس طاغوتی و نه یک بازیچه و.... .

از نظر اسلام دعوت به ولیمه عروسی مستحب و دارای پاداش است و پذیرفتن و اجابت این دعوت نیز مستحب است.

* عن الرّسول صلی الله علیه و آله و سلم :«اذا دُعِیَ اَحدُکُم اِلی وَلیمهِ عُرسٍ فَلیُجِب »

- پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم : «هرگاه یکی از شما به ولیمه عروسی دعوت شد، باید بپذیرد.»

حنابندان

در خیلی از مناطق رسم بر این شده است که شب قبل از عروسی، جلسه ای را تحت عنوان حنابندان دایر می کنند و در برخی ازجاها، رقص و ساز و پایکوبی و فسادهای دیگر در حنابندان و مراسم عروسی انجام می شود که نه تنها جایز نیست بلکه حرام، خلاف شرع و مایه ننگ و ذلّت است.

ص: ۱۰۳

* در آن روایت آمده است: «ملائکه درخانه ای که در آن شراب یا دایره یا طنبور باشد داخل نمی شوند و دعا درآن خانه مستجاب نمی شود.»

طرح جدید

اگر برنامه ریزی شود که حنابندان و ولیمه عروسـی در یک جلسه انجام شود خیلی به جا و مناسب خواهد بود. با این طرح در هزینه ها صرفه جویی می شود و نیز سرگردانی مردم و خانواده های داماد و عروس کمتر خواهد شد.

ولیمه عروسی

از دیدگاه اسلام، ولیمه مستحب و دارای فواید فراوانی است که برخی از این قرار است:

۱- اگر ولیمه برای رضای خدا باشد اجر و پاداش فراوان دارد.

۲- اطعام به مؤمنین موجب افزونی محبّت خواهد شد.

۳- روحیه هم گرایی و روابط دوستان را گسترش می دهد.

۴- گامی عملی برای صله رحم است و دارای پاداش می باشد.

۵- اگر عروسی مشروع، منطقی و آبرومندانه برگزار شود، الگوی افتخار آفرین برای دیگران خواهد بود.

۶- باعث آشنایی جوانان مجرّد به آداب و رسوم ازدواج و گسترش

ص: ۱۰۴

تمایل آنان به این امر مقدّس می شود.

۷- دعای مؤمنین در جلسه ولیمه موجب نزول رحمت خداوند خواهد شد.

اقسام ولیمه

از دیدگاه اسلام ولیمه در پنج مورد مستحب است.

* از پیامبراکرم صلی الله علیه و آله و سلم روایت شده که به أمیرالمؤمنین علیه السلام فرمود: «ای علی! ولیمه جز در پنج مورد نباشد:

۱- برای ازدواج.

۲- برای تولّد فرزند.

۳- برای ختنه کردن.

۴- برای خرید یا ساختن خانه.

۵- برای بازگشت از مکه (حج، عمره و زیارت)

آداب ولیمه

درباره آداب ولیمه درکتاب زمزم نور مطالب جالبی بیان شده است، و در اینجا یادآوری می شود که ولیمه باید مشروع و معقول باشد و از افراد متدّین و مستضعف دعوت به عمل آید و از هرگونه اسراف و خود نمایی اجتناب شود.

* از پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله و سلم روایت شده است: «ولیمه دادن روز اول

ص: ۱۰۵

حق است و روز دوم احسان، از دو روزکه گذشت خود نمایی و شهرت طلبی است.»

ولیمه نامطلوب

برخی به مجالس شان افرادی را دعوت می کنند که به مجالس آنان دعوت شده اند. گویا معامله کرده اند و یا قرض را ادا می کنند.!!!

و در برخی از عروسی ها تنها سرمایه داران و اغنیا دعوت می شوند و مستمندان و محرومان را در آن راهی نیست که این ولیمه از نظر اسلام پسندیده نیست.

* از پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم روایت شده است: «بد ولیمه ای است ولیمه عروسی که در آن ثروت مندان را اطعام و از مستمندان جلوگیری می کنند.»

اما اگر افراد محروم، مستمند و مؤمن برای رضای خدا دعوت شوند، آن ولیمه ارزنده و دارای اجر وپاداش خواهد بود.

* عن رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم : «أضِف بِطَعامِکَ مَن تُحِبُّ فِی اللهِ »

- پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم : «کسی را که به خاطر خدا دوستش داری، به غذای خود مهمان کن.»

ص: ۱۰۶

عروسی، زیباترین جشن

جشن عروسی از مهمترین جشن های زندگی انسان است که برای داماد، عروس و خانواده های شان از برترین خاطره های شیرین و به یاد ماندنی است.

از نظر فرهنگ اسلام دایر کردن عروسی و ولیمه دادن یک نوع شکر و سپاس از خداوند است که توفیق عنایت فرمود تا پسر و یا دختری را یک خانواده تربیت کرده و از راه مشروع و آبرومندانه مراسم عروسی شان را برگزار کنند. آری شایسته است که انسان در برابر این نعمت بزرگ سجده شکر بجا آورد و به روش های مناسب از خالق لایزال تقدیر وتشکر کند، و بدون تردید اطعام مؤمنین نوعی شکر و سپاس از خداوند است.

خداوند(جل جلاله) در قرآن می فرماید: « بَلِ اللهَ فَاعبُد وَ کُن مِنَ الشَّاکِرِینَ.»

« بلکه تنها خدا را پرستش کن و از شاکران و سپاس گزاران باش».

بدترین کفران نعمت

ناسپاسی وکفران نعمت های خداوند به روش های گوناگونی امکان پذیر است، اما بدترین کفران نعمت و ناسپاسی این است که انسان در برابر نعمت ها و الطاف خداوند دست به گناه بزند و نعمت خدا را در راه معصیت و نافرمانی او به کار گیرد.

ص: ۱۰۷

* امام علی علیه السلام : «کمترین وظیفه در قبال منعم (خدا) این است که با نعمت او نافرمانی نشود.»

اخطار

گـاهی که انسان نعمت های خـدا را نادیـده می گیرد به مجازات و فتنه ها و بلاها گرفتار می شود. مثلاً در عروسـی دست به گناه و معصیت می زند، پس دیر یا زود بلایی بر سر داماد یا عروس و یا خانواده ها فرود می آید. آری «چوب خدا صدا ندارد.»

آداب جشن عروسی

از منظر اسـلام هر برنامه مشـروع و خرد پسـند، دارای آداب ومقرراتی است که عروسی یکی از آن برنامه ها است. ما در این نوشتار برخی از آن آداب را بیان می کنیم تا شاید برای خوانندگان مفید واقع شود:

۱- عروسی بایست با رضایت زوجین و خانواده های شان انجام شود.

۲- این برنامه ها نباید در ایام سوگواری پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم و خاندان رسالت و مصائب دینی برگزار گردد.

۳- عقد در روزهای نحس [مثل ایّامی که قمر در عقرب و یا مهتاب تحت

الشُّعاع قرار دارد] صورت نگیرد.

* از امام باقر علیه السلام روایت شده است : «کسی که قمر در عقرب

ص: ۱۰۸

باشد ازدواج کند خوبی نخواهد دید.»

۴- در کلیه برنـامه هـای عقـد و عروسـی زنان ومردان بایـد ازهم جـدا باشـند. زیرا اختلاط و یک جا بودن زنان ومردان حرام وفساد انگیز است.

پرهیز از موسیقی

در مراسم عروسی و سایر مراسم باید از اقسام موسیقی پرهیز شود. آوردن گروه های موسیقی و رقص وساز و... (ارکست و...) حرام است و نیزگوش دادن به ساز و آواز و تماشای رقص، چه به طور زنده و چه توسط دستگاه حرام و گناه است.

* عن الرسول صلی الله علیه و آله و سلم : «الغِناءُ رُقیَهُ الزِّنا.»

- پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم : «آوازه خوانی طلسم زنا است.»

* عن الامام الصادق علیه السلام : «الغِناءُ عُشُّ النِّفاقِ.»

- امام صادق علیه السلام : «آوازه خوانی لانه نفاق است.»

* از پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله و سلم روایت شده است: «صاحب طنبور،گُنگ(= لال) و کور محشور می شود و صاحب دایره (دفّ) نیز همانند او محشور می شود.»

ص: ۱۰۹

اجتناب از رقص

در هر برنـامه ای بایـد از رقص جـداً پرهیز شود. شـنیده می شود که گـاهی دامـاد، عروس و یـا بسـتگان شان می رقصـند و آواز می خوانند. این ها خلاف شرع و حرام می باشد.

زنان رقصنده و آواز خوان مورد لعن و نفرین می باشند.

* عن الإمام الصادق علیه السلام : «ألمُغَنِّیَهُ مَلعُونَهٌ وَ مَن آواها وَ أکَلَ کَسبَها مَلعُونٌ.»

- امام صادق علیه السلام : «زن آوازه خوان [ورقصنده] ملعون است و هرکه به او جا دهد واز درآمد او بخورد نیز ملعون است.»

نتیجه

از نظر همه مراجع عالیقـدرِ تقلیـد، رقص، موسیقی، دایره، طنبور، تنبـک، فلوت، تیمپو و سایر آلات لهو و موسیقی در کلیه مجالس عروسـی و... حرام و گنـاه است؛ جز رقص زن در خلـوت برای همسـرش (البته بـدون موسیقی) و نیز نگهـداری، خریـد و فروش و ساختن آلات موسیقی را حرام می دانند و شرکت در مجالس رقص و ساز و گوش دادن به آن را حرام و گناه دانسته اند.

ص: ۱۱۰

عکس و فیلم

معمول است که عکس و فیلم از مراسم تهیه می کنند اما نباید توسط جنس مخالف باشد، [بلکه در بین زن ها، زن و در جلسه مردان، مرد توظیف شوند] و نیز عکس ها و فیلم ها نباید در اختیار نامحرم و افراد دیگر قرار بگیرند.

از نظر اسلام نگاه کردن (اگرچه بدون شهوت) به عکس زن های نامحرمی که می شناسند حرام است، و نگاه کردن به عکس زن های ناشناس با نظر شهوت حرام است و بدون تردید فیلم از عکس مهم تر است.

بنابراین درباره چاپ عکس ها و تنظیم و تکثیر فیلم ها باید کمال احتیاط را رعایت کرد و باید توسط خانم های کاملاً ناشناس صورت بگیرد و گرنه افزون بر حرمت، خطرات جبران ناپذیری را به دنبال خواهد داشت.

زمان ولیمه

ازدیدگاه اسلام مستحب است که ولیمه در روز و زفاف در شب باشد.

* عن الإمام الصادق علیه السلام : «زِفُّو عَرائِسَکُم لَیلًا وَ أطعِمُوا ضُحیً»

– امام صادق علیه السلام : «زفاف (عروسی) را در شب و ولیمه ازدواج را در روز قرار دهید.»

ص: ۱۱۱

شعارهای عروسی

شایسته است که در عروسی ها، شعرهای زیبا و سرودهای شاد در مدح و ثنای پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم و ائمه طاهرین علیهم السلام وشعرهای حماسی، اخلاقی و ادبی خوانده شود و شعارهای ارزنده دینی و مذهبی طنین انداز گردد. آن گونه که در عروسی حضرت زهرا و أمیرالمؤمنین علیهماالسلام اجرا کردند.

* در روایت آمـده است : «در شب عروسـی فاطمه زهرا علیهاالسـلام جبرئیل و میکائیل علیهماالسـلام هر کدام با هزار فرشـته آمده و تکبیر می گفتند . پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم هم «الله اکبر» می گفت، این برنامه تکبیر گفتن از آن شب رسم شد.»

صفحات زرّین تاریخ، گل واژه های اشـعار همسران پیامبر رحمت صلی الله علیه و آله و سلم را در عروسی حضرت زهرا علیهاالسلام ثبت کرده است که به بخشی اشاره می شود:

امّ سلمه در بخشی از اشعارش خواند که معنایش این گونه است:

«... با بهترین بانوی عالمیان که خاله ها و عمه هایش فدای او گردند همراه شوید...»

و در اشعار عایشه این گونه آمده است:

« ... با او [زهرا علیهاالسـلام] همراه گردیـد که خداونـد نام او را بلنـد گردانیـد و وی را از جانب خود به پاکی و طهارت مخصوص داشت ... »

و در سروده های حفصه آمده است که می گفت:

ص: ۱۱۲

« ... فاطمه علیهاالسلام بهترین زنان بشر است و سیمایی چون ماه دارد.»

« خداوند تو را [ای زهرا علیهاالسلام] به همسری جوان فاضل یعنی علی علیه السلام بهترین حاضران، درآورد ... »

هر کدام از همسران پیامبر اسلام که اشعار و سرودهایی می خواندند سایر زنان آن را به طور همخوانی تکرار می کردند.

آرایش مشروع عروس

آرایش کردن عروس تا حدی که مطابق شریعت اسلام باشد شایسته و مستحب است و افزون بر آن سزاوار است که زن ها همواره برای شوهران شان آرایش کنند و مستحب است که برای تمایل شوهران شان لباس های زیبا و تمیز بپوشند و خودشان را خوش بو کنند و در آرایش کردن برای شوهران شان خجالت نکشند و کوتاهی نکنند. در این باره در کتاب ارمغان خانواده مطالب جالبی خواهیم داشت.

* از نبی مکرّم اسلام صلی الله علیه و آله و سلم روایت شده است که در پاسخ به سؤال

زنی که درباره شوهر پرسید، فرمود: «زن باید از بهترین عطر و فخرترین لباس خود استفاده کند و بهترین آرایش را به کار بندد و صبح و شام، خود را به شوهرش عرضه کند.»

از بدترین زنان، زنی است که برای شوهرش آرایش نکند و لباس

ص: ۱۱۳

زیبای خود را نپوشد و برای مجالس و بازار و معرض دید نامحرمان آرایش کرده و لباس های زیبا بپوشد و خود را خوشبو کندکه از نظر اسلام فرشته های آسمان ها و زمین ها او را لعنت می کنند و پیوسته در غضب خداوند است تا بمیرد و او را به آتش اندازند. [چکیده ای از حدیث حضرت پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم .]

لطیفه

مردی را دیدند که با سرعت به طرف خانه می رود،گویا سر از پا نمی شناسد. رفیق او سر رسید. دستش را گرفت و با نگرانی گفت: چه شده است؟ مگر حادثه ای پیش آمده؟ گفت: خیر، چیزی نیست. دستم را رها کن که کار مهمی دارم!!! رفیقش گفت تا نگویی دستت را رها نمی کنم. گفت: تورا به خدا رهایم کن! که خیلی برایم مهم است. گفت: دلیلش را بگو رهایت می کنم. آن مرد با آه سوزناکی گفت: همسرم از عروسی بر گشته است. بروم یک بار هم که شده او را با آرایش و لباس

زیبا ببینم!!!

شما فکر کنید این مرد چقدر دل سوخته بوده است؛ زیرا او همواره همسرش را ژولیده وبا لباس آشپزخانه و بوی خوش دود و غذا و بدون آرایش می دیده . خدا می داند که چقدر داغ در دل داشته است!!!

ص: ۱۱۴

آرایش شوهر

از نظر اسلام آن گونه که آرایش زنان برای شوهران شان شایسته و مستحب شناخته شده است، آرایش، نظافت، لباس تمیز، پاکی و پاکیزگی و بوی خوش برای مردها نیز سزامند و مستحب قلمداد شده است. نشود که شوهران از همسران شان بوی خوش، روی خوش و خُلق خوش بخواهند اما خود آقایان با بوی قلیان، سیگار و عرق و... به آغوش او، همانند بلای آسمانی نازل شوند.!!!

* از پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله و سلم روایت است: «شوهر باید خود را برای همسرش آماده کند، چنان که دوست می دارد همسرش خود را برای او آماده کند.»

در نتیجه این که آرایش مشروع همواره از وظایف شایسته زن و مرد است که برای همسرشان انجام دهند و موجب دل گرمی یکدیگر شوند و شایسته است که زن ها عفّت، حیا و حجاب خود را در برابر محارم شان (پدر، برادر، عمو و دایی و پسر خود) نیز تا حدودی رعایت کنند و به وقار و عظمت و مصنونیت خود بیافزایند.

آرایش نامشروع

آرایش یک عمل پسندیده ومشروع است اما گاهی به روش غیرشرعی نیز انجام می شود که از این قرار است:

ص: ۱۱۵

۱-در کشورهای غیر اسلامی گاهی زن ها را مردها و مردها را زن ها آرایش می کنند و برخی مسلمانانِ بی بند و بار هم به این فساد آلوده می شوند. خدا کند در کشورهای اسلامی این روش وجود نداشته باشد.!!!

۲-برخی از عروس ها را که آرایش می کنند، به خاطر حفظ آرایش یک نوبت، نماز عروس ترک می شود. «نعوذ بالله»

۳-گاهی در آرایش عروس از وسایل آرایشی ضد آب (ریمل، خط لب ضدآب، خط چشم ضدآب و...) استفاده می شود که مانع رسیدن آب به پوست است که باعث باطل شدن وضو و غسل می گردند.

۴-لاک ناخن و احیاناً برخی از ژل ها واسپری مو که مانع رسیدن آب می باشند نیز باعث باطل کردن وضو و غسل هستند و هرگاه آرایش انسان باعث باطل شدن نماز انسان شود موجب روسیاهی انسان در نزد خداوند خواهد بود.

مراجع تقلید فرموده اند: اگر به اندازه سر سوزن از اعضاء وضو یا غسل

ص: ۱۱۶

خشك بماند وضو و یا غسل باطل است. [چرا انسان به خاطرهوس، دین خود را تباه کند؟]

۱- برخی از دامادها وآقایان ریش خود را می تراشند که هم خودشان به گناه آلوده می شوند و هم آرایشگر؛ زیرا تراشیدن ریش به فتوای همه مراجع حرام است.

۲- عروس آرایش کرده را نباید نامحرم ببیند؛ اگرچه از بستگان عروس و داماد باشند. [برادر شوهر، شوهر خواهر، عموی شوهر و... نامحرم می باشند.] البته نگاه کردن به غیر صورت و کفَّین (دو دست از مچ به پایین) زنان نامحرم بدون آرایش هم حرام است. متأسفانه در برخی از عروسی ها وقتی که داماد برای تحویل گرفتن عروس می رود، چند مرد نامحرم دیگر از بستگان همراه داماد در داخل مجلس خانم ها می روند و حتی می رقصند، که بدون تردید حرام و گناه است و باید جداً جلوگیری شود.

و نیز برای پذیرایی خانم ها، آقایان وارد مجالس زنانه می شوند که

متأسفانه عروس و برخی خانم ها با حجاب مناسب نمی باشند که مسلماً خلاف شرع است و حرام می باشد.

خلاصه آن که مسلمان باید تمام برنامه های خود را مطابق شریعت اسلام انجام دهند.

ص: ۱۱۷

پیشنهاد:

در عروسی ها و سایر جلسات عمومی اگر چنان برنامه ریزی شود که اول از خانم ها پذیرایی صورت بگیرد و سپس از آقایان و تلاش شود که جلسه زودتر به پایان برسد تا سایر برنامه ها با فرصت بیشتری انجام شود، پسندیده تر می گردد.

عروس کشان

یکی از برنامه های نامطلوب این است که عروس و داماد را به بهانه زیارت و یا گردش به خیابان ها می برند و تعدادی از جوانان، زنان و مردان با اتومبیل ها و موتورها در خیابان ها سرازیر شده و در اطراف اتومبیل عروس و داماد با ساز و آواز، رقص و سوت و بوق کیلومترهای بسیاری را می پیمایند که خود یک بدعت و یک عمل غیر عُقَلایی و خلاف شرع است و چه بسا که تصادف ها و بی نظمی ها اتفاق افتد و برای مسلمانان نیز مزاحمت ایجاد می کنند که از نظر اسلام حرام و گناه است.

توجه شما را به فتوای مراجع عالیقدر تقلید جلب می کنم:

«نوع تزئین ماشین و بوق زدن در سطح شهر اگر موجب جلب نظر نامحرم به عروس یا دیگر خانم ها و صورت زینت شده آنان گردد، یا موجب اذیت و مزاحمت مردم شود حرام است.»

ص: ۱۱۸

برخی از آداب انتقال عروس به خانه داماد

از دیدگاه مکتب وحی در بیان پیشوایان دین و در سیره سرنوشت ساز آن سروران نمودار است، بردن عروس به خانه شوهرش دارای آداب استحبابی است که برخی عبارتند از:

۱- با نام و یاد خدا و ذکر مقدس «الله اکبر» عروس و داماد را به طرف خانه شان ببرند، چنانچه در عروسی فاطمه زهرا علیهاالسلام صورت گرفت.

۲- مستحب است بردن عروس در شب باشد.

۳- از هرگونه رقص وساز اجتناب شود.

۴- به شکرانه این عنایت خداوند به نیازمندان صدقه بدهند آن گونه که در روایت آمده که فاطمه زهرا علیهاالسلام پیراهن عروسی خود را در شب زفاف به سائل داد.

۵- در حین پیاده شدن عروس به خانه داماد، گوسفندی را جلوی پای عروس ذبح کنند و بعد با آن مؤمنین را اطعام نمایند.

برخی از آداب ورود عروس به خانه

لحظات وارد شدن عروس به خانه خودش از لحظات مهم و حسّاس است و جای شکر و سپاس از خداوند دارد که به بنده و کنیز خود لطف و عنایت فرموده تا آبرومندانه مطابق دستور او تشکیل خانواده بدهند.

ص: ۱۱۹

وارد شدن عروس به خانه داماد آدابی دارد که برخی از این قرار است:

۱- مستحب است که عروس، داماد و همراهان با نام خداونـد و ترجیحاً با گفتن «بسم الله الرحمن الرحیم» قدم در خانه بگذارند و به حاضران در خانه سلام کنند.

۲- از وارد شدن مردهای نامحرم جلوگیری شود.

۳- از برنامه های غیرشرعی همانند بی حجابی، رقص، آوازه خوانی، اختلاط زن و مرد نامحرم و ایجاد مزاحمت جداً پرهیز شود.

۴- پس از وارد شـدن عروس به داخـل خانه، داماد کفش های عروس را با دست خود درآورد و پاهای عروس را بشویـد، آنگاه آن آب را از در خانه تا انتهای خانه بپاشد و از آن آب بر سر عروس نیز بپاشد.

هفتاد رحمت

* ابو سـعید خدری روایت کرده است که پیامبر اکرم صـلی الله علیه و آله و سلم به علی بن ابی طالب علیه السلام سفارش فرمود: «یا علی! چون عروس وارد خـانه تو شود، هنگامی که می نشـیند، کفش های او را از پایش در آور و پاهای او را بشوی و از درب خانه تـا انتهـای آن را از این آب بپـاش. اگر چنین کنی خداونـد هفتاد هزار نوع فقر را از خانه تو دور خواهـد کرد و هفتاد نعمت بر شـما نازل می فرماید و... و نیز از آن آب بالای سر عروس می پاشی تا عروس از جنون و جذام و

ص: ۱۲۰

پیسی محفوظ بماند تا زمانی که در این خانه زندگی می کند .»

۵- عروس تا یک هفته از خوردن غـذاهایی که طبع سـرد دارنـد و نیز از غذاها و میوه های ترش، بویژه سـرکه، شـیر، خربزه و سـیب ترش خودداری کنـد؛ زیرا ضـررهای زیـادی برای عروس دارد. [ممکن است او را نـازا کنـد. اختلال درحیض او ایجاد کنـد و عمل زایمان او دشوار شود.]

* در روایت آمـده است که پیـامبر صـلی الله علیه و آله و سـلم به علی علیه السـلام فرمـود: «عروس را در هفته اول از خـوردن شـیر، سرکه، خربزه و سیب ترش منع کن، ... به دلیل اینکه رحم زن به وسیله این چهار چیز، عقیم و نازا می شود...»

توجه

در شب و روز مجامعت و در روزهای عادت ماهیانه، غـذاها، میوه ها، هوای گرم و سـرد اثر جـدی بر بـدن خانم ها می گذارنـد که باید متوجه و محتاط باشند.

[در این باره در کتاب «ارمغان خانواده» مطالب سودمندی ارائه خواهم داد إن شاءالله]

۶- شایسـته است که داماد در لحظه ورود عروس به خانه اش تحفه و هدیه ای برای عروس بدهد و حداقل با شربت و شیرینی و لبان پرتبسّم

ص: ۱۲۱

از عروس پذیرایی کند.

۷- خوب است که در خانه داماد و عروس مقداری غذای مناسب، میوه، چای، آب، شیرینی و شربت آماده باشد.

زفاف

زفاف در لغت به معنای «درخشیدن برق» است و در اصطلاح «اولین شبی است که عروس به خانه شوهرش می رود و اولین مجامعت صورت می گیرد» و پرده بکارت توسط داماد از عروس [در صورتی که دختر باشد] برداشته می شود. آری آن شب، شب درخشیدن برق عشق است، شب وصال است، شب سیراب شدن تشنه از آب زلال است، شبی ارزنده تر از هزار شب است و... و شبی که چون روز پادشاهی است.

شب زفاف کم از روز پادشاهی نیست به شرط آنکه پسر را پدر کند داماد

پیرمردی که زنش مرده بود همواره این شعر را در گوش پسران خویش این گونه می خواند:

شب زفاف کم از روز پادشاهی نیست به شرط آن که پدر را پسر کند داماد

اما هیچ اثری نداشت. سپس آه از دل سوخته درآورده چند فحش آبدار نثار پسران خود می کرد.

آداب زفاف

زفاف یک امر مهم است و اولین سنگ بنای خانواده با این امر گذاشته می شود، وممکن است که نطفه اولین فرزند منعقد شود؛ بنابراین

ص: ۱۲۲

اسلام عزیز آداب قابل توجهی را برای انجام زفاف بیان کرده است که برخی از این قرار است :

۱-عمل زفاف که اولین مقاربت جنسی زوجین است، شایسته است که در اول، نیمه وآخر ماه قمری واقع نشود.

۲-مستحب است که زفاف در شب جمعه یا پنج شنبه یا دوشنبه و یا سه شنبه واقع شود.

۳-برنامه ریزی شود که زفاف در ایام عادت ماهیانه زن واقع نشود زیرا مجامعت در حین حیض حرام است و ضررهای زیادی دارد که در کتاب «ارمغان خانواده» بیان خواهیم کرد إن شاءالله.

۴-شایسته است که از پرداختن صدقه غفلت نشود.

۵-انجام دو رکعت نماز و دعا و...

* از امام باقر علیه السلام روایت شده است: « وقتی که عروس را به نزد تو آوردند، بگو وضو بگیرد و تو نیز وضو بگیر و هر کدام دو رکعت نماز کنید، سپس حمد خدا کنید و بر محمد صلی الله علیه و آله و سلم و آل آن حضرت صلوات بفرستید و دعا کن و زنانی که با او آمده اند آمین بگویند.»

ص: ۱۲۳

۶-در روایات اسلامی دعاهای زیادی وارد شده است که مستحب است که داماد آن دعاها را بخواند. در این جا مختصراً به ذکر یک دعا بسنده می شود.

* از امام صادق علیه السلام روایت شده است: «أللّهُمَّ بِأمانَتِکَ اَخَذتُها وَ بِکَلِماتِکَ اِستَحلَلتُها فَإن قَضَیتَ لی مِنها وَلَداً فَاجعَلهُ مُبارَکاً تَقِیّاً مِن شِیعَهِ آلِ مُحَمَّد صلی الله علیه و آله و سلم وَ لاتَجعَل لِلشَّیطانِ فِیهِ شِرکاً وَلا نَصِیباً.»

۷-بایست محیط زفاف خلوت وآرام باشد، حتی رادیو وتلویزیون روشن نباشد و داماد و عروس به این احساس برسند که کسی صدای آنان را نمی شنود.

۸-داماد و عروس در شب زفاف از هرگونه نگرانی، ترس، عجله و خواب آلودگی باید بپرهیزند بلکه باید با عشق وشوق و مهر و صفا در کنار هم قرار بگیرند و باذکر و یاد خدا از نعمت هایش

سپاس گزار باشند.

۹-داماد وعروس با شکم پر و یا گرسنه عمل زفاف را انجام ندهند که خطراتی دارد. [وضعیت متوسط داشته باشند] و نیز هوای اتاق معتدل باشد.

۱۰-با توجه به این که داماد و عروس «بسم الله الرحمن الرحیم» را به

ص: ۱۲۴

زبـان داشـته باشـند، مسـتحب است که در آغـاز عمـل مجامعت داماد بگویـد:«بسم الله وبالله، أللّهُمَّ جَنِّبنِیَ الشَّیطانَ وجَنِّبِ الشَّیطانَ ما رَزقتَنِی.»

تذکر

مجامعت و هم بستر شدن آداب و شرایط عجیبی دارد که در کتاب «ارمغان خانواده» مطرح خواهم کرد إن شاء الله.

آه از چراغ قرمز

در مسـیر آرمـانی که انسـان با یک جهان شور و شوق به پیش می تازد تا هرچه زودتر و با نشاط و بـدون برخورد با موانع به مقصـد برسد، اگر ناخواسته و دور از انتظار به چراغ قرمز برخورد کند، سخت شکننده و دشوار خواهد بود و... .

در این جاده ابریشم گاهی داماد به چراغ قرمز برمی خورد وگاهی عروس.

۱- چراغ قرمز داماد (بسته شدن)

خـدا نکنـد که جوان عاشق و شـیفته در شب زفاف به چراغ قرمز برخورد کنـد و در کنار دریا تشـنه بمانـد یا در کنار سـفره گرسـنه (یعنی بسـته شود) که سـخت رنج آور است، اما عروس نباید او را ملامت کند و نباید مأیوس شود که او مرد نیست و... . این مشکل بر اساس علل و عواملی

ص: ۱۲۵

پیش می آید که با دارو و درمان و گاهی با دعا و راز و نیاز حل خواهد شد و تا حل معمّا نباید اسرار فاش شود.

لطیفه

دامادی که بسته شده بود نزد آخوندی رفت و تعویذ خواست. آخوند فرمود: «من در این باره چیزی نمی دانم» و او را نزد تعویذ نویسی راهنمایی کرد. وقتی که خدمت تعویذ نویس رفت، تعویذ نویس برایش تعویذی نوشت و به او گفت: «این تعویذ را به کمر خود ببند، باز خواهی شد.» داماد بدبخت آن شب اسهال شد، صبح زود آمد و در خانه تعویذ نویس را کوبید. تعویذ نویس آمد، دید جوان از پا افتاده. جوان با صدای ضعیف گفت: «این چه تعویذی بود؟! آن مشکل را حل نکرد که هیچ، مشکل دیگری برایم آفرید!!! تعویذ نویس که دیگر جوابی نداشت، گفت: «آقا شما تعویذ را به پشت خود بسته اید، لذا از عقب باز کرده است. وظیفه تعویذ باز کردن است و خوب هم باز کرده است منتها

ازعقب !!! برو به امان خدا. دیگر از تعویذ هم خبری نیست.»

۲-چراغ قرمز عروس

پناه به خدا اگرعروس بدبخت به چراغ قرمز برخورد کند که متهم شود به نداشتن پرده بکارت. در این باره بایست داماد بردباری به خرج دهد و عروس را متهم به فساد نکند؛ زیرا از نظر کارشناسان، پرده بکارت دارای

ص: ۱۲۶

اقسام گوناگونی است که ارزیابی مفصّل کارشناسانه می خواهد، و در این نوشتار فقط به بیان اقسام آن بسنده می شود.

اقسام پرده بکارت:

پرده بکارت در دخترانی که به حد بلوغ رسیده اند، دارای شکل های مختلفی است که برخی عبارتند از:

۱- هلالی ونیم دایره ای.

۲- دایره ی کامل.

۳- شیپوری.

۴- غربالی.

۵- تیغه ای.

۶- دندانه دندانه و دارای جدارهای متعدد.

۷- نامنظم (وتو درتو)و... .

و نیز پرده بکارت از نظر سوراخ داشتن چهار قسم است:

۱- دارای یک سوراخ.

۲- دارای دو سوراخ.

ص: ۱۲۷

۳- دارای چند سوراخ کوچک [اندازه سوراخ های پرده بکارت مختلف است؛ از نوک سوزن تا حدود دو انگشت می باشد. (البته سوراخ پرده بکارت غیر از سوراخ خارج شدن ادرار است.)]

۴- پرده بکارت بدون سوراخ که در برخی از دختران طوری آن پرده بسته شده است که خون حیض نمی تواند به طور طبیعی از پرده بکارت خارج شود و خون در مهبل متراکم شده و به رحم بر می گردد که باعث درد و ناراحتی خواهد شد. لذا مجبور می شود که به دکتر مراجعه کند تا آن که سوراخی ایجاد کند که خون حیض بیرون بیاید.

نکته ها:

اشاره

۱- پرده بکارت در اکثر دختران نازک است و زود زایل می شود اما در برخی از دختران پرده بکارت ضخیم و محکم است که به سختی و با اذیت شدن دختر و درد شدید و خونریزی زایل می شود و برخی آنقدر محکم است که با تکرار جماع هم برداشته نمی شود که این قسم در اولین جماع یک درد جزئی دارد و خون هم خواهد شد.

۲- این پرده ضخیم تنها با زایمان از بین میرود.

۳- پرده بکارت در اثر خون عادت ضعیف و فرسوده می شود و

ص: ۱۲۸

زودتر زایل خواهد شد.

۴- پرده بکارت از نوع رقیق آن خیلی آسیب پذیر است، که در اثر حوادث ممکن است از بین برود. [از قبیل: افتادن، خیز زدن، ورزش های سنگین به ویژه ژیمناستیک، اسب سواری، دوچرخه سواری، برخی از امراض و...]

۵- گاهی ممکن است پرده بکارت در اثر حوادث صدمه ببیند [و ۳۰٪ یا ۵۰٪ از بین برود.] و اگر درمان نشود و بی احتیاطی صورت بگیرد ممکن است کاملاً تخریب شود.

۶- نکته بسیار مهم این که برخی از دختران در اصل آفرینش، پرده بکارت ندارند. [این دسته خیلی نادر و کمیاب می باشند مثلاً یک در هزار و یا یک در دو هزار.]

ناموس خود را نباید متهم کرد:

بی غیرت ترین مرد کسی است که همسر خود را بدون دلیل شرعی متهم کند و بی ایمان ترین و بی وجدان ترین شوهر کسی است که با لج و لجبازی به همسر خود تهمت بزند و آبروی او را ببرد که آبروی خودش هم خواهد رفت.

ص: ۱۲۹

بنابراین باید داماد و عروس در موارد مهم و حسّاس خداوند را در نظر داشته و با اندیشه ای سالم و به طور عاقلانه مشکلات را حل کنند و شوهر نباید در کاری تخصّصی، خود به قضاوت بنشیند.

یک مسئله شرعی:

اما اگر مجبور شدند به متخصص مراجعه کنند، بهتر است به دکتر زن مراجعه شود. [البته نگاه کردن زن به عورت زن دیگر نیز حرام است و همچنین است لمس کردن آن مگر در صورت ضرورت.]

قضاوت خطرناک

با توجه به آن چه گفته شد، اگر عروس به چراغ قرمز برخورد کند، حل معمّا را باید از دکتر متخصّص و متدیّن خواست. و داماد نباید با عجله قضاوت کند و نباید به جای تعقّل تحت تأثیر احساسات برود و سخن را به جاهایی که نباید بکشاند وهمسرش را متّهم کند که بسیار خطرناک است.

نباید فاجعه آفرید

از گوشه و کنار دنیا خبر می رسد که گاهی داماد در شب زفاف همسرش را به جرم اتّهام نداشتن پرده بکارت به قتل رسانده است یا فاجعه دیگری آفریده است و یا تا آخر عمر زندگی ذلّت باری را همراه با ظلم و ستم و شکنجه های روانی پی ریزی کرده اند که خود فاجعه دیگری است، زیرا ممکن است همسرش هیچ گونه تقصیری نداشته باشد و بر فرض آن که همسرش با خیانت پرده بکارت را از دست داده باشد، شوهر

ص: ۱۳۰

حق ندارد مرتکب جنایتی درباره او شود؛ بلکه چنان چه گفته شد با مراجعه به متخصص و یا در نهایت با طلاق معما را عاقلانه حل نماید.

برخی از آداب پس از زفاف

از نظر اسلام پس از انجام عمل زفاف و نزدیکی، مقرّرات و آدابی در نظر گرفته شده که دارای فواید فراوانی است. در این نوشتار به برخی از این آداب اشاره می شود که عبارتند از:

۱-پس از پایان کار، شایسته است که مرد به سرعت از همسر خود جدا نشود و برای همسرش اظهار محبت و قدردانی کند.

۲-پس از انجام عمل از نشستن و ایستادن خودداری کنند و با پهلوی راست بخوابند.

۳-از خوردن آب سرد و هر چیز سرد دیگر تا نیم ساعت بپرهیزند.

۴-سپس ادرار کند که مجرا شست و شو شود.

* چنانچه در روایت آمده است: «هرگاه جماع را به پایان بردی، نه برخیز و نه بنشین بلکه به راست میل کن (به پهلوی راست بخواب) و سپس ادرار کن تا از سنگ مثانه ایمن باشی.»

۵-پس از رفع خستگی غسل جنابت کنند. [غسل جنابت را در وقت نماز و سحر ماه مبارک رمضان به خاطر روزه، واجب نیت کند و در غیر آن مستحب است و در هر صورت قربهً الی الله نیت نماید.]

ص: ۱۳۱

۶-بعد از غسل جنابت شایسته است که چیزی مقوی بنوشند تا نیروی از دست رفته را جبران کنند.

* در روایت آمده است: «پس از انجام کار غسل کن و همان وقت چیزی را به همراه عسل بخور که این کار آب از دست رفته را جبران می کند.»

۷- بایست از مجامعت های پی در پی و بدون فاصله غسل جنابت، بپرهیزند؛ زیرا از نظر علمی ثابت شده است که در صورت تمام شدن منی دست کم ۱۰ ساعت زمان لازم است تا جایگزین شود.

کتاب حاضر (ارمغان ازدواج) را در همین جا به پایان می رسانم البته مسائل بسیار مهمّی وجود دارد که در دو جلد بعدی (ارمغان خانواده و

ارمغان تربیت) بیان خواهم کرد. إن شاء الله.

تذکر:

سلسله این ارمغان ادامه خواهد داشت إن شاء الله. جلد دوم «ارمغان خانواده» و جلد سوم «ارمغان تربیت» می باشد . از خداوند می خواهم که توفیق عنایت فرماید تا آن دو جلد دیگر را نیز تقدیم خواهران و برادران نمایم. وَ مِنَ اللهِ التَّوفیقُ عَلَیهِ تَوَکَّلتُ وَ إلَیهِ اُنیبُ.

«التماس دعا» سیدمحمد طاهر مدرسی

ص: ۱۳۲

منابع عمده تحقیق:

۱- قرآن مجید.

۲- امالی شیخ صدوق رحمت الله مؤسسه البعثه – قم – الطبعه الاولی ۱۴۱۷ق.

۳- استفائات از مراجع عالیقدر تقلید.

۴- بحارالانوار – للعلامه المجلسی رحمت الله – مؤسسه الوفاء بیروت– الطبعه الثانیه.

۵- تفسیر نمونه – آیت الله العظمی مکارم شیرازی (دام ظله) .

۶- تفسیر مجمع البیان – مرحوم طبرسی رحمت الله – انتشارات ناصرخسرو.

۷- تفسیرنورالثقلین، للشیخ عبدالعلی الحویزی، تحقیق سید هاشم رسولی محلاتی، مطبعه العلمیه – قم.

۸- تشکیل خانواده در اسلام (دکتر قائمی).

۹- تحف العقول – ابن شعبه حرّانی، ترجمه آیت الله جنتی.

۱۰- ثواب الاعمال وعقاب الاعمال شیخ صدوق رحمت الله ترجمه انصاری محلاتی ۱۳۸۶

۱۱- جوان و ازدواج – عطیه صادق کوهستانی. نشرظهور،۱۳۸۶ .

۱۲- حلیه المتّقین، علامه محمّدباقر مجلسی رحمت الله انتشارات باقرالعلوم، چاپ۱۳۷۴ .

۱۳- دعائم الاسلام – لابی حنیفه النعمان بن محمد ... دارالمعارف – مصر، الطبعه الثانیه ۱۳۸۹ق.

۱۴- الرائد عربی– فارسی، جبران مسعود. چاپ اول ۱۳۷۲

۱۵- زندگانی حضرت زهرا علیهاالسلام چاپ قم.

۱۶- سفینه البحار، للمحدث القمّی رحمت الله – الطبعه الثانیه ۱۴۱۶

ص: ۱۳۳

۱۷– علل الشرایع، للشیخ الصّدوق رحمت الله – التصحیح:الطباطبایی الیَزدی الطبعه الثانیه ۱۳۶۷قم.

۱۸– غررالحکم و... ترجمه مصطفی درایتی. انتشارات ضریح آفتاب، چاپ اول ۱۳۸۱

۱۹– الفقه و مسائل طبیه، آیت الله العظمی المحسنی (دام ظلّه)، چاپ دوم – قم.

۲۰– الکافی (فروع) لأبی جعفر محمد بن یعقوب الکلینی رحمت الله .

۲۱–کنز العمال – لعلاءالدین علی المتقی الهندی.

۲۲– معانی الاخبار، للشیخ الصدوق رحمت الله ، مؤسسه النّشرالإسلامی – قم – الطبعه الاولی ۱۳۶۱

۲۳– مکارم الخلاق – مرحوم شیخ طبرسی رحمت الله مؤسسه نشر اسلامی قم، چاپ اول ۱۴۱۴.

۲۴– من لایحضره الفقیه – للشّیخ الصدوق رحمت الله مؤسسه نشر اسلامی.

۲۵– میزان الحکمه، محمد محمدی ری شهری، چاپ چهارم۱۳۸۳ دارالحدیث.

۲۶– نهج الفصاحه – ابوالقاسم پاینده – انتشارات جاویدان چاپ بیست و یکم ۱۳۶۷.

۲۷– نهج البلاغه – ترجمه محمد دشتی، انتشارات مشهور چاپ دوم ۱۳۷۹ قم.

۲۸– وسائل الشیعه للعلامه محمد بن الحسن الحر العاملی رحمت الله بیروت – لبنان.

•معرفی منابع تحقیق در حکم تأیید مطالب نخواهد بود.

ص: ۱۳۴

تذکّری درباره وصیت

* «برهیچ مسلمانی شایسته نیست که شبی را سپری کند مگر این که وصیت نامه اش زیر سرش باشد.»

پیامبر اکرم (ص)

*«کسی که با وصیت خوب بمیرد با مقام و پاداش شهید مرده است» رسول خدا(ص)

*وصیت کردن در امور واجب، واجب است.

*هرمؤمنی باید وصیت کند. (اعم از زن، مرد، جوان، بزرگسال، فقیر و غنی)

کتاب دستور و وصیت ... کتابی است پر جاذبه با روایات جالب و داستان های آموزنده.(چاپ سوم آن بااضافات)

خواهران و برادران گرامی!

کتاب دستور و وصیت نامه شرعی وقانونی تألیف سید محمد طاهر مدرسی را حداقل یک بار بخوانید.

ص: ۱۳۵

کتاب «زمزم نور» برای هر خانواده مذهبی، بویژه روحانیون حج و عمره، اهل منبر، پژوهشگران و... مفید است.

آیامی دانیدکه؟

*یک بار حج کردن و... چه پاداش هایی دارد؟

*کعبه چند بار و توسط چه کسانی ساخته شده است؟

*مسجدالحرام چند بار توسعه داده شده است؟

*قبه الوحی در کدام نقطه بوده است؟

*چرا محرم شدن از میقات؟

*عمره چه ثواب و پاداشی دارد؟

*پیامبران در چند نقطه مسجدالحرام مدفون هستند؟

*سنگ سبز و سنگ قرمز کجاست؟ سنگ سفید کدام است؟

*درِ بهشت از کدام نقطه کعبه گشوده می شود؟

*ضریح پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم چند در دارد؟

*چند محراب در حرم و مسجد پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم وجود دارد؟ و...

کتاب زمزم نور به سؤالات شما پاسخ می دهد.

ص: ۱۳۶

آثارچاپ شده ی مؤلف:

۱.زمزم نور در...(معرفی مکه و مدینه، حج و عمره و...)

۲.دستور و وصیت نامه شرعی و قانونی

۳.ارمغان ازدواج (کتاب حاضر)

۴.خوشه های خورشید درسوریه

۵.گلواژه های معارف(۱) اصول دین، فروع دین و...

آثار چاپ نشده ی مؤلف:

۱.آبشار رحمت

۲.صلوات (ارمغان خداوند)

۳.شکوفه های یاس (اشعار و سروده های مدرسی)

۴.ارمغان خانواده (ارمغان ۲)

۵.ارمغان تربیت (ارمغان ۳)

۶.أمیرالمؤمنین علیه السلام از دیدگاه اهل سنت

ص: ۱۳۷

۷.عقاید

۸.درس هایی پیرامون وهّابیّت

۹.برگی از انقلاب اسلامی

۱۰.پاسخ به پرسش های دینی

۱۱.حدیث منزلت

۱۲.خورشید های ولایت درسرزمین عراق (کتاب تحقیقی درباره زیارت های سرزمین عراق)

۱۳.تحقیق درباره ی امامت

۱۴.مقالات

۱۵.مصاحبه های سیاسی

۱۶.۲۰. بیانیه های کارشناسی رادیویی (۵ جلد)

۲۱. گلواژه های دینی(۲)

•خواهران و برادران عزیز را به مطالعه کتاب های دینی دعوت و تشویق می کنم.

ص: ۱۳۸

}مؤسسه قرآنی پژوهشی پیامبر رحمت (ص) {

در موارد زیر اعلام آمادگی میشود:

* پاسخ به سؤالات شرعی، امورحج، عتبات و ... و سخنرانی؛

* برنامههای فرهنگی؛ مراسم عقد و دفترچه ازدواج؛

* کتابها و سیدی های فرهنگی؛

* کلاس های تجوید قرآن، احکام، عقاید، اخلاق و ...

تلفن تماس: ۰۹۱۵۳۲۲۶۳۲۴ (مدرّسی)

۰۹۱۵۶۵۰۸۱۴۰ – ۲۷۱۱۶۴۸

ص: ۱۳۹

توجه

درکتاب ارمغان خانواده (ارمغان ۲) مطالعه خواهید کرد:

*ازدواج بدون طلاق

*طلاق حلال منفور

*برنامه های آرامش بخش

*زمان آمیزش سودمند و...

*آمیزش های خطرناک

*مکان آمیزش

*روش های آمیزش لذت بخش

*حقوق متقابل زن و شوهر

*محبت جایگزین خشونت

*ناتوانی جنسی و برترین درمان آن

*عوامل سنگ کلیه، مثانه، سوزاک، سفلیس و...

*راه های درمان ...

*و مطالب ارزنده و جالب دیگر.

ص: ۱۴۰

* از دست دادن فرصت، اندوه بار است. امام علی علیه السلام

با بال نیرومند دین و دانش پرواز باید کرد.

شایسته است که در هر شب و روز اوقاتی برای مطالعه در نظر گرفته شود.

با مطالعه فهرست هر کتاب به اهمّیّت آن آگاه خواهید شد.

فهرست کتاب حاضر (ارمغان ازدواج) را لطفاً یک بار بخوانید.

خریدن کتاب های مفید به عنوان صدقه جاریه و دارای پاداش خواهد بود.

فرزندان را با دین و دانش و اخلاق خجسته تربیت باید کرد.

کتاب بهترین تحفه برای دوستان و دارای ثواب فراوان است.

خوش گفتار، خوش رفتار و خوش کردار باید بود.

همواره خوش خو، خوش رو و خوش بو بایست بود.

به بزرگان احترام کنید تا عمرتان پر برکت گردد.

«جز خدا را پرستش نکنید و به والدین احسان نمایید.»

(قرآن کریم)

درباره مرکز

بسمه تعالی

هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ

آیا کسانی که می‌دانند و کسانی که نمی‌دانند یکسانند ؟

سوره زمر/ ۹

مقدمه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان، از سال ۱۳۸۵ هـ .ش تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن فقیه امامی (قدس سره الشریف)، با فعالیت خالصانه و شبانه روزی گروهی از نخبگان و فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

مرامنامه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان در راستای تسهیل و تسریع دسترسی محققین به آثار و ابزار تحقیقاتی در حوزه علوم اسلامی، و با توجه به تعدد و پراکندگی مراکز فعال در این عرصه و منابع متعدد و صعب الوصول، و با نگاهی صرفا علمی و به دور از تعصبات و جریانات اجتماعی، سیاسی، قومی و فردی، بر مبنای اجرای طرحی در قالب « مدیریت آثار تولید شده و انتشار یافته از سوی تمامی مراکز شیعه» تلاش می نماید تا مجموعه ای غنی و سرشار از کتب و مقالات پژوهشی برای متخصصین، و مطالب و مباحثی راهگشا برای فرهیختگان و عموم طبقات مردمی به زبان های مختلف و با فرمت های گوناگون تولید و در فضای مجازی به صورت رایگان در اختیار علاقمندان قرار دهد.

اهداف:

۱.بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السلام)

۲.تقویت انگیزه عامه مردم بخصوص جوانان نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی

۳.جایگزین کردن محتوای سودمند به جای مطالب بی محتوا در تلفن های همراه ، تبلت ها، رایانه ها و ...

۴.سرویس دهی به محققین طلاب و دانشجو

۵.گسترش فرهنگ عمومی مطالعه

۶.زمینه سازی جهت تشویق انتشارات و مؤلفین برای دیجیتالی نمودن آثار خود.

سیاست ها:

۱.عمل بر مبنای مجوز های قانونی

۲.ارتباط با مراکز هم سو

۳.پرهیز از موازی کاری

۴.صرفا ارائه محتوای علمی

۵.ذکر منابع نشر

بدیهی است مسئولیت تمامی آثار به عهده ی نویسنده ی آن می باشد .

فعالیت های موسسه :

۱.چاپ و نشر کتاب، جزوه و ماهنامه

۲.برگزاری مسابقات کتابخوانی

۳.تولید نمایشگاه های مجازی: سه بعدی، پانوراما در اماکن مذهبی، گردشگری و...

۴.تولید انیمیشن، بازی های رایانه ای و ...

۵.ایجاد سایت اینترنتی قائمیه به آدرس: www.ghaemiyeh.com

۶.تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و...

۷.راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی

۸.طراحی سیستم های حسابداری، رسانه ساز، موبایل ساز، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک، SMS و...

۹.برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم (مجازی)

۱۰.برگزاری دوره های تربیت مربی (مجازی)

۱۱. تولید هزاران نرم افزار تحقیقاتی قابل اجرا در انواع رایانه، تبلت، تلفن همراه و... در ۸ فرمت جهانی:

۱.JAVA

۲.ANDROID

۳.EPUB

۴.CHM

۵.PDF

۶.HTML

۷.CHM

۸.GHB

و ۴ عدد مارکت با نام بازار کتاب قائمیه نسخه :

۱.ANDROID

۲.IOS

۳.WINDOWS PHONE

۴.WINDOWS

به سه زبان فارسی ، عربی و انگلیسی و قرار دادن بر روی وب سایت موسسه به صورت رایگان .

درپایان :

از مراکز و نهادهایی همچون دفاتر مراجع معظم تقلید و همچنین سازمان ها، نهادها، انتشارات، موسسات، مؤلفین و همه بزرگوارانی که ما را در دستیابی به این هدف یاری نموده و یا دیتا های خود را در اختیار ما قرار دادند تقدیر و تشکر می نماییم.

آدرس دفتر مرکزی:

اصفهان -خیابان عبدالرزاق - بازارچه حاج محمد جعفر آباده ای - کوچه شهید محمد حسن توکلی -پلاک ۱۲۹/۳۴- طبقه اول

وب سایت: www.ghbook.ir

ایمیل: Info@ghbook.ir

تلفن دفتر مرکزی: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

دفتر تهران: ۸۸۳۱۸۷۲۲ ـ ۰۲۱

بازرگانی و فروش: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

امور کاربران: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹